

Vpl. Pyhäjärvi

Tiistai 24. lokakuuta 2017

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 10 62. vuosikerta

DNA-näyte kertoo sukujuurista

DNA-näytteen otto Veijo Hynniselältä. Kuva: Kaarina Pärssinen.

Lauantaina 30.9.2017 kokoontui eri puolilta Suomea yli kaksikymmentä tiedonhailusta, DNA-sukututkimuksesta kiinnostunutta pyhäjärveläistäustaista henkilöä Kinnalan Koukulle Sastamalan Kiikkaan. Osanottajia oli Rovaniemeltä, Kuopiosta, Helsingin ja Turun seudulta sekä tietysti ihan lähiseudultaikin.

Tilaisuus aloitettiin **Koukun Marjan** ja **Kallen** talon esittelyn jälkeen tulokahvilla. **Antero Pärssisen** avauksen jälkeen käytiin lyhyt esittelykiertä, jossa ilmeni mm. että 22:sta osanottajasta 8:lla oli DNA-tutkimus jo aloitettu. Karjala-DNA-projektissa on mukana kaikkiaan 16 pyhäjärveläistä.

Asiantuntijaksi seminaariin kutsuttu Karjala-DNA-ryhmän Co-Administraattori **Paavo Salonen** kävi seuraavan puoleentoistatunnin ajan läpi DNA-sukututkimuksen perusteita, tutkimuksella saatavia tuloksia ja erityisesti tutkimuksen aloittamista, eri tutkimuskohteita jne. Isälinja-, äitilinja- ja serkkututkimusten perusteet selvisivät osanottajille omien ajatusten ja sukututkimustavoitteiden pohjalta.

SIVU 10

Sukututkijat koolla

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen puheenjohtaja eversti evp. Pertti Suominen luennomassa. Kuva: Kaarina Pärssinen. SIVU 10.

Nuorten mietteitä juhlatkasta Pyhäjärvelle

Erika Hurme ja muita suvun teini-ikäisiä osallistui kesän matkalle ja Pyhäjärvi-juhlille. Nuorten kommentteja reissusta sivulla 3.

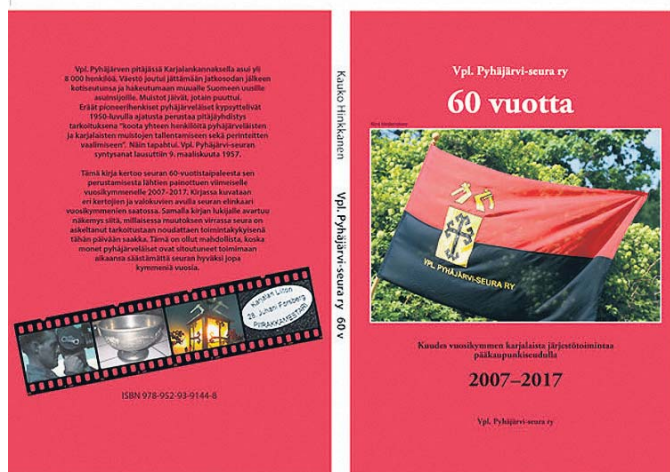
Pyhäjärvi-seura julkaisi 60-vuotishistoriikkinsa

Vpl. Pyhäjärvi-seura vietti 60-vuotisjuhlaansa lauantaina 14.10. Karjala-talolla Helsingissä.

Juhlissa julkaistiin **Kauko Hinkasen** toimittama seuran historiikki. Kirjaa myydään seuran tilaisuuksissa (hinta 20 euroa) tai sitä voi tilata **Kaisa-Liisa Korhoselta** (kts. osoite takasivulta: Pyhäjärvi-seuran tuotteet).

Kirjan ennakoon maksaneille historiikki lähetetään postitse tai sopimuksen mukaan.

Muusta juhlaohjelmasta kerrotaan seuraavassa lehdessä.

Inka ja Arttu Harjuntausta tulossa herran ehtoolliselta Pyhäjärvi-juhlilla Karjalassa. Kuva: Minna Hämäläinen. SIVU 2.

24. lokakuuta 2017

Entäs sitten?

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on perustettu vuonna 1948. Säätiön tarkoituksena on karjalaisten ja ensisijaisesti entisten pyhäjärveläisten taloudellisen ja henkisen toiminnan tukeminen ja kehittäminen. Tätä tarkoitusta säätiö toteuttaa huolehtimalla pääasiassa lahjoituksina saamastaan omaisuudesta, julkaisemalla Vpl. Pyhäjärvi-lehteä ja osallistumalla vuosittain pidettävän Vpl. Pyhäjärvi-juhlan järjestelyihin.

Säätiön toiminnasta ovat vuosikymmenten saatossa huolehtineet syntyperäiset pyhäjärveläiset ja heidän jälkeläisensä aktiivisesti ja säännöllisesti. Toiminta on ollut varsin vilkasta.

Hyvänä esimerkkinä olkoon viime kesänä Pyhäjärvellä pidetty Vpl. Pyhäjärvi-juhla, joka valmisteltiin hyvässä yhteistyössä Plodovojen paikallishallinnon kanssa. Talkooporukamme oli ahkeraa ja laittoi kirkkoahon alttareineen, teltoineen ja siistimisineen juhlauntoon varsin reippaaseen tahtiin. Juhlan ohjelma oli perinteinen ja isäntiemme esittämällä ohjelmalla höystetty. Sopivan lämmin aurinkoinen päivä antoi mainiot puitteet juhlamme onnistumiselle. Kiitokset kaikille juhlaan osallistuneille.

Säätiön talous on hyvässä kunnossa. Säätiö toteuttaa tarkoitustaan kokoamalla yhteen Pyhäjärvellä toimineiden rahastojen, järjestöjen ja yhteisöjen varoja, jakamalla niistä sekä muillakin tavoin hankkimistaan varoista apurahoja, ja yleensä tukemalla sellaista laillista toimintaa, joka edistää ensisijaisesti entisten pyhäjärveläisten taloudellisen ja henkisen toiminnan kaikinpuolista menestymistä. Hallintoneuvoston suostumuksella voidaan varoja käyttää myös karjalaisten yhteisten asiain hyväksi. Taloudellisesti säätiön toiminnan jatkuminen on turvattu pitkäksi aikaa.

Ensi keväänä säätiö täyttää 70 vuotta. Keväällä pidetään myös hallintoneuvoston kokous, jonka yhtenä tehtävänä on valita hallinnon jäsenet erivaroisten tilalle. Toivon, että saisimme hallintoamme mukaan myös nuorempia toimintaamme sitoutuvia henkilöitä uusine raikkaina ideoineen ja tapoineen. Nyt joukolla uusia aktiiveja etsimään. Pyhäjärveläisyyden vaaliminen jatkukoon mahdollisimman pitkään.

Hyvää syksyn jatkoa toivottaen
TUOMO HINKKANEN
hallintoneuvoston vpj.

lisätietoja säätiöstä:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Mieluisa matka taantan ja mummun kanssa Pyhäjärvelle Karjalaan

Taataamme **Kalevi Hämäläinen** kysyi talvella, lähdetäänkö kesällä Karjalan matkalle, ja olimme veljeni kanssa heti valmiit mukaan. Perjantai-aamuna noin viiden aikaan Tuomiston autolla lähdimme kohti Pyhäjärveä, jossa järjestettiin Pyhäjärvi-juhlat.

Meitä oli linja-autossa 46 henkilöä välillä Ikaalinen-Lahti. Tietenkin kulkettajana oli aina rauhallinen ja mukava **Matti Heikkilä**. Minä **Inka** ja veljeni **Arttu** olemme Mikkelistä ja olimme matkalla mummun ja taatan kanssa. Taata on syntynyt Karjalassa Vernitsan kylässä, ja näin meidänkin juuret johtavat sinne.

Illalla saavuimme majapaikkaamme Käkisalmen mökkikylään. Vastanotto

oli hyvä ja oppaamme **Natalia** puhui hyvin suomea, joten kaikki järjestyi eikä ollut ns. kielimuuria.

Lauantaina aamupalan jälkeen kiiruhdimme Kirkkoaholle, missä meitä oli vastassa **Pertti Hakkanen**, joka ohjeisti meille, mihin pystytämme teltat sunnuntaista juhlaa varten. Voi sitä puheensoroa ja viiksettä, joka syntyy, kun ihan muutama karjalainen laitetaan samaan paikkaan, mutta tulostakin syntyi. Juhla-aukio oli valmis sunnuntain kekkereitä varten.

Tämän jälkeen lähdimme linja-autolla kiertämään Pyhäjärveä ympäri Alakylään Konnitsaan. Poikkesimme Noitermaan asemalla, josta niin monet per-

heet lähtivät evakkomatkalle vuonna 1944. Meidänkin joukossa oli muutama, jotka olivat pieninä lapsina tältä asemalta lähteneet.

Saapurassa pidimme kahvitauon. Siitä jatkoimme matkaa Yläjärvelle, missä **Inkinen** veljekset jäivät pois kyydistä. Sortanlaidessa hajaannuimme, osa lähti henkilöautoilla Rautakorpeen, Haapalaan ja Vernitsalle ja linja-auto lähti Kelaan, Rantakylään. Me lähdimme Vernitsalle taatan syntymäpaikalle. Tämä oli minun ja Artun kolmas kerta, ja silti edelleen yhtä mieleenpainuva. Kävimme myös Jahvenitsan rannassa Laatokalla. Hieno hiekkaranta, josta isomummumme **Vieno Hämäläinen** (Kymäläinen) usein ker-

toi, kuinka hän isänsä kanssa lähti siitä kalaan. Nyt ei tehnyt mieli mennä uimaan, kun vesi oli niin kylmää. Sunnuntaiaamuna lähdimme sitten historiallisille Pyhäjärvi-juhlille. Ilma oli kaunis ja aurinkoinen. Juhlakansa hymyili auringon kanssa kilpaa. Kirkkokahvit juotiin kenttäolosuhteissa. Juhlat olivat erittäin onnistuneet ja viihtyisät.

Matkaterveiset mukana reissaajille!
Syysterveisin

INKA JA ARTTU
HARJUNTAUSTA

kirjoittajat ovat
Vieno Hämäläisen
pojantytärenlapset

Kalevi Hämäläinen Noitermaan asemalla. Tästä sitä lähdettiin kesäkuussa 1944 vuoden vanhana.

Lea Jokinen ja Ritva Manninen laatokan Jahvenitsan rannassa.

Raimo ja Ritva Manninen sekä Lea Jokinen Vernitsalla.

Satu Holma kirkonpaikan muistopatsaalla Tuukalan muinaispuku päällään. Lausui runon vainaan jain päivänä. Kirjoittanut: Hilja Matikainen.

Matti Äijö siskonsa Anja Kuukkula-Äijö kanssa ensimmäistä kertaa Vernitsalla tutkimassa karttaa miten pääsi isänsä Heikin entiselle kotipaikalle Piskasenmäen suunnalle.

Nuorten mietteitä matkasta Pyhäjärvelle 14.-17.7.2017

Kysymykset Pyhäjärvelle suuntautuneen matkan tiimoilta laati **Erika Hurme** joukon vanhempiana.

Millä mielin lähdit alun perin matkaan?

Erika Hurme 19 v.:
Ennen matkaa epäilin hieman, olisiko matkalla tarpeeksi kiinnostavaa tekemistä ja näkemistä. Minua myös jännitti juhla, koska olin saanut tehtäväksi nuoren puheenvuoron pitämisen. Toisaalta olin myös utelias näkemään, mitä uusi maa ja

uudenlainen reissu tuo mukanaan.

Aina Kiiala 17 v.:
Lähdin matkaan hieman ennakkoluuloisena, koska pitkät bussimatkat eivät kuulostaneet kovin houkuttelevilta ja ennako-odotukseni Venäjästä perustui siihen, mitä olin muilta joskus kuullut.

Petra Hurme 17 v.:
Lähdin matkaan avoimin ja odottavaisin mielin. Vähän toki harmitti, kun kuulin, ettei yöpymispaikkamme ollut wifiä.

Onni-Matti Kiiala 15 v.:
Lähdin matkaan hyvin mielin.

Vastasiko matka ennako-odotuksiasi?

Erika: Matka oli lopulta paljon mielenkiintoisempi kuin osasin odottaa. Totta kai koko päivän viettämisen bussissa on vähän pitkäveiteistä nuorelle, eikä aivan jokainen kerrottu fakta ja tarina saavuttanut ymmärrystä mielessäni. Silti minusta oli hauska kuunnella vanhempien ihmisten juttuja, ja todeta, että osa

mummoista ja vaareista voi olla aivan yhtä cooleja ja hauskoja kuin nuoretkin.

Aina: Osittain kyllä, osittain ei. Minulle tuli aluksi pieni kulttuurishokki ja tuntui hieman avuttomalta, kun en osaa lukea kyrillisiä aakkosia enkä puhua venäjää.

Petra: Matka vastasi jonkin verran ennako-odotuksiani, mutta jotkin asiat pääsivät myös yllättämään, kuten se, kuinka räjästä Venäjällä oli.

Onni-Matti: Ajattelin, että matka olisi tylsä, koska bussissa olisi vain vanhempia ihmisiä, mutta se olikin ihan mukava. Olin pelannut mummin luona Karjala-muistipeliä ja tuttuja paikannimiä tuli matkan aikana esiin.

Mitä mieltä olit Pyhäjärven kirkkoaholla järjestetystä Pyhäjärvi-juhlasta?

Erika: Juhla oli tunnelmaltaan aivan erilainen kuin aiemmat Pyhäjärvi-juhlat, joissa olen lapsuudessaani ollut paikalla. Tunnelman tekivät kaunis kesäpäivä ja erityinen ja merkityksellinen paikka. Oli hienoa saada puhua juhlan aikana, ja olla yhdessä auttamassa juhlan toteuttamisessa.

Aina: Tanssinohjaajana pidin erityisesti paikallisten tanssijoiden esityksistä. Olen ollut Pyhäjärvi-juhlista aiemminkin, mutta en muista niistä paljoakaan, koska niistä on jo suhteellisen pitkä aika.

Onni-Matti: Pyhäjärvi-juhla oli mukava ja osui hyvälle päivälle.

Mitä ajatuksia evakkoon lähteneiden kotipaikkojen näkeminen herätti?

Erika: Suurimman vaikutuksen minuun teki nähdä vanha Noitermaan pysäkki, josta niin monet olivat joutuneet lähtemään matkaan ja jättämään kotinsa. Laiturilla seistessä mietin, miltä paikalla on näyttänyt, kun perheet ovat tulleet sinne lähtäkseen. Kaikista kiinnostavinta oli tietenkin kuunnella mummin kertovan hänen vanhempiensa kotipaikoista.

Aina: Huomasin, kuinka paljon tunteita monilla matkallamme olevilla ihmisillä oli kyseisiä paikkoja kohtaan. Uskoisin ymmärtäväni heitä nyt paremmin.

Petra: Oli hienoa nähdä ihmisten kotipaikkoja, ja kuulla kun he kertoivat niistä tarinoita.

Onni-Matti: Paikat näyttivät tehkeä erilaisilta, jos täältä ei olisi tarvinnut lähteä.

Mikä asia jäi matkasta päälimmäisenä mieleen?

Erika: Se, että matkustamisen ei aina tarvitse olla suurissa kaupungeissa käymistä, vaan maahan voi myös tutustua paikan historian kautta. Tarkoitin tällä sitä, että opin paljon karjalaisuudesta ja juuristani matkalla, mutta vierailin myös ensimmäistä kertaa Venäjällä ja siksi minua kiinnosti myös venäläinen kulttuuri.

Aina: Päälimmäisenä mielessä ovat kaikki tarinat, joita matkaseurueen suuremmalla elämänoikemuksella varustetut ihmiset kertoivat, sekä metsä, jonka läpi pääsi Laatokan upealle rannalle.

Petra: Päälimmäisenä jäi mieleen se, kuinka erilaisista Venäjällä oli verrattuna Suomeen. Myös hauskat bussimatkat jäivät hyvin mieleen.

Onni-Matti: Tullissa meni aika paljon aikaa.

Onni-Matti, Aina, Petra, Erika ja Taina Käkisalmen torilla.

**Tilaa nyt
DVD
Pyhäjärvi-juhlilta,
20 euroa +
lähetykulut**

Itselle tai lahjaksi DVD Pyhäjärvi-juhlilta!
Tilaukset Pirjo Kiiala puh. 044 281 5047 tai pirjo.kiiala@gmail.com.

Ahvosilla sukukokous

Ahvoisten kolmas sukukokous pidettiin Helsingissä 23.9.2017 Kansallisteatterilla. Yleinen sääntömääräinen kokous oli järjestetty Suomi 100 vuotta teeman kunniaksi. Kokous alkoi klo 09.00 sääntömääräisillä asioilla ja sukuvaakunan valinnalla. Ruokailun ja tauon jälkeen päivä jatkui sitten teatterinäytöksellä.

Kokoukseen oli ilmoittautunut ennakkoon 45 sukuseuran jäsentä ja paikalle oli saapunut muutama vähemmän. Sukuseuran hallitus jatkaa entisessä vuodessaan. Puheenjohtajana jatkaa edelleen **Jyrki Ahvonen** Espoo. Jokaista sukuhaaraa edustaa hallituksessa yksi jäsen. Yksi henkilövaihdos toteutettiin, koska **Kalervo Ahvonen**, Rovaniemi, oli pyytynyt eroa pitkien kokousmatkojen vuoksi. Tilalle valittiin hänen veljensä poika **Tuomas Ahvonen** Espoosta. Kahden sukuhaaran edustajia kaivattaisiin vielä mukaan hallitustyöskentelyyn, varsinkin kun sukukirjatyö on vielä työstimisvaiheessa. Heihin ei toistaiseksi ole vielä saatu yhteyttä. Kuitenkin kaikkien sukuhaarojen edustajat pyritään saamaan mukaan ainakin kirjatoimikuntaa valittaessa.

Sukuvaakunan avoin kilpailu julistettiin Imatran kokouksessa 2015. Hallitus oli työstänyt asioita niin, että vuosikokouksessa esiteltiin viisi vaakunahdosta, joista kokousedustajat äänestivät valintansa mukaan. Hyväksyttyjä ääniä vaalissa annettiin 39 kpl. Äänestyksessä eniten ääniä, noin 46 %, sai Kalervo Ahvosen suunnittelema vaakunahdotos. Toiseksi tullut sai ääniä, noin 20 %, kolmanneksi noin 18 %, neljäs noin 13 % ja viides noin 3 %. Hallitus jatkaa vaakunan rekisteröintitoimenpiteitä eniten ääniä saadun ehdotuksen pohjalta suunnittelijan kanssa.

Kokousedustaja

KALEVO AHVONEN

Rakas puolisoni, isämme ja pappamme

Reini Antti KIISKI

s. 10.01.1933 Pyhäjärvi (VPL)
k. 21.09.2017 Laitila

*Jäi ahkera työsi muistoksi meille,
hyvän sydämes ohjeet elämän teille.
Sä aina muistit ja huolta kannoit,
et paljon pyytänyt vaan kaikkesi annoit.*

Lämmöllä muistaen

Marja

Jari ja Sanna

Sini ja Jaakko

Susan ja Juuso

Jasmin ja Niko

Jani ja Taru

Teemu, Elina, Robert, Ada-Maria ja

Rianna

Samu, Mirva, Jessi ja Tessa

muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Ritva Aulikki HEINILÄ

o.s. Karilainen

s. 20.9.1930 Vpl. Pyhäjärvi
k. 15.9.2017 Kangasala

*Ilta kun yöksi vaihtui,
tuli tyyntä ja hiljaista niin.
Yksi portti vain hiljaa aukes,
joka iäksi suljettiin.*

Rakkautella kaivaten

Jukka, Petri ja Jari perheineen

Sisarukset perheineen

Siunaus toimitettu. Kiitämme osanotosta.

Runotyttömmä Ritva – poissa luotamme

Sisaremmen **Ritva Aulikki Heinilä** s. **Karilainen** syntyi silloisen Viipurin läänin Pyhäjärvellä 20. päivänä syyskuuta 1930 opettajapari **Ville** ja **Daisy Karilaisen** kolmantena lapsena. Aiemmin olivat syntyneet jo sisar **Irma** ja veli **Ylermi**. Vauva kasvoi, oppi nopeasti ja osoitti sopeutuvaa mieltä sekä hyvää liikuntataitoa.

Vanhempamme halusivat ison perheen ja sen he myös saivat. Joka toinen vuosi syntyi uusi lapsi. Perhettä kohtasi kuitenkin suuri suru, kun Ylermi-veli kolmevuotiaana menehtyi Käkisalmen sairaalassa keuhkokuoppusintulehdukseen, jota ei vielä tuolloin osattu hoitaa. Varsin vähäisestä iästään huolimatta Ritva-sisar oli ollut sairaalle veljelleen läheinen ja tärkeä.

Perheen kokema suru painui kuitenkin vähitellen taka-alalle. Tyttäriä kasvoi aikuisiksi yhteensä viisi ja poikia kaksi. Vanhemmat sisarukset saivat olla nuo-

rempien perään katsomassa sekä talon töihin osallistumassa pienestä pitäen.

Lapsuudesta nuoruusvuosiin

Ritva aloitti koulunkäynnin Pyhäjärven Alakylässä. Äitimme oli samassa koulussa opettajana.

Perheen hyvä elämä muuttui kuitenkin pian. Talvisota syttyi ja evakkoon lähdettiin 1939 marraskuussa. Tuli kiire lähtö ja oli hirvittävän kylmä. Kaikki oli jätettävä. Turvallinen elämä katosi. Muuttoja, kulkemista, nälkää, parkuvia pikkulapsia ja sairaita vanhuksia – ”minne myö määnään?” Perhe oli aluksi evakkona Alavudella Pohjanmaalla. Muita lyhytaikaisia asuinpaikkoja olivat Keuruun Huhtula, Vaajakoski ja Anttolan Hauhala.

Evakkolasten koulunkäynti vaikeutui suuresti, kun paikkakunnat ja koulut vaihtuivat usein.

Oppikoulun vanhimmat sisarukset aloittivat Käkisalmissa. Ainakin Irma jatkoi koulunkäyntiä Mikke-

Kirkonsanoma

Avoimen taivaan alla

Tänä vuonna minulla tulee olemaan kaksi merkittävää kokemusta Vpl. Pyhäjärveen liittyvistä seikoista. Ensimmäinen oli vuotuisen Vpl. Pyhäjärvi-juhla, joka pidettiin rajan takana aidossa perinnemaisemassa, toinen on Helsingin seudun Vpl. pyhäjärveläisten 60-vuotisjuhla.

Olen itse vain harrastusmerkin verran ”pyhäjärveläinen”, eli kuten anopillani oli tapana sanoa ”pyhäjärveläisten miniä”. Silti olen ikään kuin tempautunut mukaan ja usein pohtunut, mikä tässä toiminnassa on vaikuttavaa.

Mieleeni nousee Raamatun vuorisaa. Miksi? Vuorisaaressaan Jeesus siunaa ”hengessään köyhät”. Kyllä evakkomatalla olleet kokivat, mitä on olla sekä ulkonaisesti että sisäisesti ns. ”heikoilla”. Uskoi-

ja sitä seuranneen sota-ajan kokemukset ovat piirtyneet niin vahvasti mieleen, että ”muistojen ilta” ja sunnuntai-aamun jumalanpalvelus ovat säilyneet juhlien ohjelmassa. Hengessään köyhä tajuaa, ettei kestä omassa varassaan, vaan tarvitsee Jumalan antamaa siunausta.

”Autuaita ovat murheelliset”. Miten se havainnollistuu kotiseutukierroksella, entisen Vpl. Pyhäjärven alueella. Voi vahvasti aistia, mitä näiden rakkaiden seutujen menettäminen on merkinnyt. Ja kuitenkin Vapahtajan lupaa lohdutuksen on ollut läsnä ja se on kantanut. Elämä on antanut paljon arvokasta ja onnellista sisältöä.

”Autuaita ovat kärsivälliset”. Tässä on Vapahtajan tarjoama kannustus ja tuki. Vapahtajan rohkaisu vah-

vistamina ovat sodan kokeneet ja uutta elämää rakentaneet, kestäneet. Kärsivällisyys vaatii luonteenlujuutta ja uskoa parempaan. Kärsivällisyys kasvaa luotavaisessa mielessä.

Sitten on se syvälle luotava siunauksen toivutus: ”Autuaita ovat rauhanteikijät”. Meiltä ei odoteta pehmeyttä, joka hyväksyy väkivallan ja epäoikeudenmukaisuuden, vaan meitä kehoitetaan suhtautumaan rakentavasti ja ystävällisesti myös ”vaikkeisiin” ihmisiin. Suomi on valtiona elänyt viisaasti ison naapurinsa viereissä, ja ihmisten väliset yhteydet ovat pitkäikäisiä vahvistuneet.

Kesän juhliissa todettiin, miten nykyisin entisen Vpl. Pyhäjärven alueella asuva sukupolvi ei ole vastuussa sodan tapahtumista. Vaikka arvet ovat syvät, voimme rakentaa rauhaa. Pyhä-

järveläiset ovatkin monella tapaa osoittaneet, miten voidaan ottaa merkittäviä askelia ihmistenvälisen suhteiden kehittämisessä rajan molemmin puolin.

Jeesuksen vuorisaa ei ole laki, vaan kutsu avarampaan, armahtavampaan ja siunausta tuottavaan elämään.

Olen aistunut, että pyhäjärveläiset ovat kipuileet ja työstäneet Vuorisaaressaan sanomaa. Jotain hyvin valloittavaa ja raikasta oli kesän juhlien venäläisten lasten perinteen mukaisessa, viehättävässä tanssiesityksessä. He toivat omalla taitavalla ja suloisella ohjelmaosuudellaan lupauksen elämän cheyrymisestä ja avoimen taivaan antamasta ilosta.

SILJA FORSBERG

lissä. Oletan Ritvan jatkaneen samassa koulussa kuin Irma. Ville isä toimi vuosina 1940-1942 opettajana Mikkelin nuorisio-opistolla. Perhe asui Hauhalan koululla, josta äiti puolestaan oli saanut opettajan toimen. Sisaruksista nuorimmat **Urpo Mikael** ja **Aune Inkeri** ovat syntyneet Mikkelissä – pyhän Mikaelin kaupungissa.

Takaisin Pyhäjärvelle

Takaisin Karjalaan palattiin niin pian kuin mahdollista oli. Kotiinpaluujuhlaa vietettiin 24.06.1942. Samalla vietettiin kastejuhlaani. Isäkin pääsi mukaan ja toi kenttäpöytäkirja Syvärin vetä, jolla nuorimman tyttären pää sitten valettiin. Asumme aluksi Alakylän koululla. Omassa talossamme asui paluumuuttajia, joiden koti oli tuhouttu tai sotkettu asuinkeuhkotomaksi.

Taas evakkotielle

Evakkotielle Karjalasta jouduttiin kuitenkin lähtemään uudelleen kesällä 1944 kovalla kiireellä. Päädyimme Pylkänmäelle ja sieltä Multian Sahrjärven koululle, josta isämme oli saanut työpaikan. Isä kuitenkin menehtyi sydänkohtaukseen jo saman vuoden lokakuussa.

Leskeksi jäänyt äitimme hoiti hänen työtään vuoden loppuun. Työpaikka hänelle löytyi Valkealan Pukkilasta, jossa asuttiin seuraavan vuoden kesään saakka. Sisarukset Irma ja Ritva jatkoivat koulukäyntiä Kallion yhteiskoulussa Helsingissä, jossa he asuivat mummin ahtaassa yksiosassa. Samassa asunnossa oli muitakin opiskeluvia sukulaisia ja lattiatila oli yöaikaa patjoja täynnä. Lohutua tilanteeseen tilanteeseen toi se, että koulun silloinen

rehtori **Martti Ruutu** oli hyvin ymmärtävä evakkolapsia kohtaan.

Lounais-Hämeessä

Daisy-äidin saatua työpaikan Tammelan kirkonkylän koululta jatkui Ritvan koulunkäynti Forssan yhteislyseossa. Näillä paikkakunnilla Ritvan harrastukset, lausunta, näytteleminen, tanssi ja voimistelu toivat menestystä ja iloa Ritvalle ja koko perheelle. Äidin kanssa olimme aina katsomossa mukana ja äitikin lausui toisinaan runoja.

Ritva oli kaikkialla pidetty ja suosittu. Olin ylpeä, kun pääsin kerran itsekin mukaan pikkuosaan Topeiluksen satunäytelmään, jossa Ritvalla oli tärkeä rooli. Osasin ulkoa Ritvankin vuorosanat sekä runot, joita hän esitti monessa tilaisuudessa. Muistan niistä osan vieläkin. Aale Tynni ja Kaarlo Sarkia tekivät erityisen suuren vaikutuksen. Karjalaisten kesäjuhliissa käytiin yhdessä äidin, Ritvan ja tanhuryhmän kanssa. Ritva esiintyi myös Forssassa teatterissa ja teki vaativan suorituksen eräessä Henrik Ibsenin tunnetuista näytelmistä.

Päätös ammattinvalinnasta

Ritva haaveili teatterikoulusta, mutta pääsikin sitten Seinäjoelle sairaanhoitokouluun, jossa suoritti arvostetun sairaanhoitajan tutkinnon. Ritva oli myös hyvä pesäpallon pelaaja ja viihtyi siksi hyvin Pohjanmaalla, jossa hän Seinäjoella pelasi joukkueitasolla.

Kun Jouppilan neloset syntyivät Seinäjoen sairaalassa, oli äitimme siellä tyttärtään katsomassa ja yöpyikin opiston tiloissa. En tiedä, näikö äiti todella

itse lapset, mutta innostus oli suurta Suomessa. Olihan onnistunut tapahtuma osoitus maamme kehityksestä hoitotasosta. Kaikki vauvaperheen jäsenet selvisivät hyvin ja heistä tuli aikansa suomalaisten suosikkijä.

Perhe ja työ

Tuleva aviomies **Pasi Heinilä** löytyi Tammelan Pitkoskelta, kun perhe vielä asui Tammelan kirkonkylän koululla. Äitimme ja nuorimmat lapset muuttivat Hyvinkäälle 1952.

Ritva ja Pasi vihiittiin Hyvinkään vanhassa puukirkossa 1953 Ritvan ammatintopintojen ollessa loppusuoralla. Nuoripari muutti sitten 1954 Tampereelle, josta Ritvalle löytyi heti työä silloisesta Tampereen Yleisestä Sairaalaasta. Myöhemmin Ritvan työpaikaksi tuli Pikonlinnan sairaala, jossa hän teki pitkän ja arvostetun työuran osastonhoitajana. Hän pääsi toteuttamaan uusia syöpähoitoja ja osallistui aktiivisesti hoitajien yhteisiin varhaiseläkkeelle jäämiseensä asti v. 1985. Pasi tuli puolestaan tunnetuksi Kangasalan Soittokunnan johtajana. Nuorena solmittu avioliitto kesti yli 60 vuotta. Leskeksi Ritva jäi tammikuun alussa 2013 ja muutti sen jälkeen perheen omakotitalosta Kangasalan keskustaan kerrostaloon. Ritvan kaunis siunaustilaisuus pidettiin 3.10.2017 Huutijärven kappelissa ja hän pääsi lepoon aviomiehensä viereen.

Ritvan ja Pasiin kolme poikaa **Jukka, Petri ja Jari** ovat perheineen asuneet lähellä ja tuoneet iloa elämään sekä pitäneet hyvää huolta Ritva-mummista. Kullakin pojalla on kaksi

Ritva 21-vuotiaana Tammelan koulun savusaunan edessä toukokuussa 1951.

Sairaanhoitaja ja perheenäiti Ritva 1989.

lasta, joilla puolestaan lapsenlapsia yhteensä viisi.

Ritvan kaunis muisto luokoon valoa elämääme ja uskoa hyvyyden voimaan.

Sisarukset

TERITTU, URPO
ja AUNE

Merkkipäiviä

Liisa Hiltunen vietti 70-vuotispäiviään

Ovella vieraat vastaanottaa feresipukuinen päiväsankari puolisonsa kanssa. Lukuisat ruusu- ja muut kukkakimput kertovat juhlijän muistamisesta omaa kieltään.

Pöytä on katettu kau-niisti Myrna-kupein ja karjalaisin lautaslinoin. Herkkupöytä saa veden he-
rahtamaan kielelle sitä katsoessa. Kaikki leipomiset karjalanpiirasta pikkuleipiin ovat päiväsankarin itse valmistamia. On **Liisa Hiltusen** merkkipäivä, tai eilenhän 70 vuotta tuli täyteen, mutta nyt päivää juhli-taan oman perheen ja läheisten ystävien kesken.

Kuparisen perheeseen odotettiin seitsemänkymmentä vuotta sitten pienokaista. Kahden pojan jälkeen vanhemmat **Maija Ilona** (o.s. **Puhakka**) ja **Johannes** olivat iloisia pontevasta tyttärestä, joka kasteessa sai nimen **Liisa Maija Anneli**. Pojat: vuonna 1944 syntynyt **Juhani** ja vuonna 1945 syntynyt **Matti** saivat pikkusiskon. Vuonna 1952 perhe lisääntyi vielä **Kaisa**-tytöllä.

Kuparisen perhe asui Liisan syntymän aikoihin Savonlinnassa. Liisan äiti oli kotoisin Kerimäeltä, mutta äidin isä oli syntynyt Kontiolahdelta, ja isä Karjalasta Viipurin läänin Pyhäjärveltä. Karjalaisuus oli leimaa-antava koko

perheen elämälle. Käytiin karjalaisissa pikkujouluissa ja muissa juhlissa. Liisa lausui niissä pikkutyttöä ru-noja.

Isä ei puhunut sodasta. Liisa ja Matti ovat käyneet Sortavalassa ja Viipurissa. Liisan vanhemmat vihit-tiin sodan keskellä Hatsin saarella. Liisa ei ole vielä käynyt isän kotipaikalla, mutta ensi kesän matkasuunnitelmassa se on. Liisa tuntee olevansa sydänjuuri-
aan myöten karjalainen.

Ollessaan kolmevuotias Liisa muutti perheensä kanssa Vihtiin, jossa isä Johannes sai TVH:n työn-
johtajan toimen. Äidille löytyi työpaikka Viihnassa Kasviöljy Oyn ruokalan emäntänä yli kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Hän oli taitava leipoja ja ruuanlait-taja. Varmaan siitä juontaa juurensa Liisan ja Kaisan taidotkin keittiöasareisiin.

Liisa avioitui nuorena **Matti Hiltusen** kanssa. Matti ajoi kuorma-autoa työmaalla, jossa Liisan isä oli työnjohtajana ja Liisa työskenteli toimistossa ot-taen kuormat ylös. Siitä romanssi sai alkunsa.

Liisa Hiltunen suoritti kes-kikoulun jälkeen kauppa-opiston naimissa ollessaan. Pieni **Sari**-tyttö oli opiskelun ajan päivisin samassa taloudessa asuvan **Matin** äidin hoivissa. Kauppaopis-to alkoi v. 1969 ja loppui v. 1971. Kesällä 1970 kävi Paavolan Säästöpankin joh-

taja **Veikko Anttila** pyytämässä Liisaa kesätöihin. Varsinaisesti pankkiura al-koi 1.3.1972 ja kesti sääs-töpankin, myöhemmin pankkipostin loppumiseen saakka Paavolassa. Työ-paikka pysyi samana, vaika nimi muuttui moneen otteeseen. Se ehti olla Oulun Säästöpankki, Oulun Aluesäästöpankki ja Suo-men Säästöpankki ja mitä niitä kaikkia olikaan.

Haastatteluvani ehti työskennellä pankkiuran jäl-keen Nousevassa Rannikkoseu-dussa eli Norsussa vielä kymmenen vuotta vuodesta 2001 vuoteen 2011, aina eläkkeelle jäämiseen saakka. Matti oli jäänyt vähän ennen eläkepäiville. Nyt on rattoisaa kulkea yhdessä karjalaisen tilaisuuksissa, las-ten luona ja harrastaa luon-nossa liikkumista, marjas-tusta ja sienestystä.

Perheeseen kuuluu kol-me reipasta tyttöä: **Sari, Riikka ja Kirsi**. Riikalla on kolme poikaa eli **Luukas 13 v**, **Matias 10 v** ja **Pee-tu 5 v**. Kirsin lapset ovat **Eepi 7 v** ja **Roosa 3 v**.

Sari ja **Riikka** perheineen asuvat Oulussa ja **Kirsi** Re-vonlahdella. Eläkkeellä on aikaa käydä auttamassa las-tenhoidossa aina tarpeen mukaan. Tehtävä on näille isovanhemmille erittäin mie-luinen. Kaikki merkkipäi-vät ja muut juhlat Liisa ja Matti viettävät koko suvun kanssa yhdessä. Mukana on usein tyttöjen puolisoiden-

Anniina Korhonen on kevään 2017 ylioppilas Suomenjoen lukiosta. Vanhemmat **Jaana Punto** ja **Ari Korhonen**. Jaanan äiti on **Riitta Punto** o.s. **Kaasalainen**. Riitan edesmen-nyt isä oli **Matti Kaasalainen** Pöhlöhlästä.

kin vanhemmat tai muuta lähisukua.

Liisa on toiminut vuosi-kymmenet Paavolan Karjalaseuran sihteerinä ja sen jälkeen rahastonhoitajana ja hallituksessa. Hän on yksi kantava voima seurassamme toimelaisuutensa ja jär-jestelykykynsä johdosta. Sa-moin hänelle uskottiin Karjalaseurojen Pohjolan piirin rahastonhoitajan tehtävät. Mahdollisuuksien mukaan Hiltusen pariskunta suun-taa kulkunsa karjalaisille ke-säjuhlille. Usein samassa asuntovaunussa yöpyy **Sari**-tytär ja Liisan **Kaisa**-sisko.

Liisalle on myönnetty an-sioistaan Paavolan Karjala-

seuran toiminnassa Karja-lan liiton hopeinen ansio-merkki.

Liisa vietti vuosipäivää lähisuvun ja muun lähipii-rin seurassa.

Hän on ihminen, josta huokuu nöyryä kiitollisuus elämästä ja sen antamista lahjoista. Leppoisa ilmapiri säteilee hyvää oloa läsnä-olijoihinkin.

Onnittelemme lämpi-mästi päiväsankaria ja toi-vomme edelleen kaikkea hyvää ja Jumalan siunaus-ta.

Ruukki, 16.9.2017

KERTTU TIRI

Kesän 2018
Vpl.
Pyhäjärvi-
juhlat
vietetään
Harjavallassa

Aulis Lankinen 90-vuotiaaksi

Torstaina 9.11. juhli-taan Aulis Lankisen 90-vuotis-syntymäpäiviä. Aulis syn-tyi Pyhäjärvellä Keljan kylässä **August** ja **Katri Lankisen** perheeseen kuopuksena.

Huoleton lapsuus päät-tyi sotaan, kun perhe jou-tui lähtemään evakkokälle. Uusi koti laitettiin sit-ten Virolle.

Siellä Auliskin aikana perusti perheen, meni nai-misiin kauniin ja ahkeran vir-tolaistyön, **Seijan**, kanssa. Perhe kasvoi vielä vii-den tyttären verran.

Maanviljelys, karjanhoito ja metsätyöt olivat arkea monta vuotta ennen an-saittua eläkeikää. Mutta niin kiirettä ei koskaan ollut, et-teikö sunnuntai olisi ol-lut lepopäivä, ja aikaa viedä tyttäret järvelle tai metsään retkelle.

Eläkepäivinä ovat saa-neet sitten myös lapsenlap-set nauttia ukin terassi-letuista ja makkarapaistosta laavulla.

Lämmen ja kaikille ystä-vällinen karjalai-suus on säilynyt isän muka-na koko matkan.

Kiitollisuus elämästä ja en-nen kaikkea luja luottamus Jumalan armoon on kantanut läpi elämän, ja kan-taa edelleen.

Karjalasta, Mennees-tä ajasta ja Taivaan Isän rak-kaudesta ovat saaneet kuulla niin lapset kuin lapsenlapsetkin. Aulis-ukin ja Seija-mummin esiroukous-
set kantavat perhettä mones-sa polvessa.

Ukin esimerkki Jumalan, luonnon ja muiden ihmis-ten arvostamisesta ja kunnioittamisesta ovat anta-neet jälkipolville hienot eväät elämään. Olemme siitä rak-kaalle isälle ja ukille kiitollisia.

Lasten ja lastenlasten puo-lesta

MARJO NIEMI

KERRO PERHEUUTISET

Pyhäjärvi-lehdessä.
Julkaisemme joka numerossa tietoja perhetapahtumista.

Muistathan kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun, kiitos!

SUVANNON SEUTU 1917-1921

elämää ja ihmiskohtaloita

Elämää ja ihmiskohtaloita
vuosilta 1917-1921

Tilaukset
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja
Vpl. Pyhäjärvi-seura

Tilaa oma Vpl. Pyhäjärvi-lehti itsellesi tai läheiselle lahjaksi!
vuosikerta 35 euroa, 12 numeroa vuodessa

Porsaanmäen asukkaita

Porsaanmäen kylä sijaitsi Vpl. Pyhäjärvellä, Noitermaan koulupiirissä. Kylä käsitti Sakkolasta päin tul- taessa rautatien ja Kiimajärven välisen alueen. Ete- lässä kylä rajoittui Sakkolan pitäjään ja pohjoisessa Kiimajärven kylään.

Nykyisin Kiimajärvi ja Porsaanmäen kyläaukeat näkyvät hyvin uudelle maantielle, sillä ne sijaitse- vat tältä osin koko mat- kan rautatien läntisellä puo- lella. Useissa eri kirjoituk- sissa vuosien saatossa olemme saaneet tutustua Porsaanmäkeen kylälaisten kertomuksista. Aivan eriy- tisesti tulevat mieleen **Toini Pelkosen** o.s. **Vesikko**, ja edesmenneen **Aune Inkisen** o.s. **Viskari** sekä paimenpojan eli nykyisin Huittisissa asu- van **Mikko Vesikon** ker- tomukset. **Heikki Kart- tusen** ja **Anna-Liisa Heikkilän** toimittamissa Noitermaan koulupiirin kirjoissa on myös Por- saanmäen asiat selvitetty varsin tarkasti.

Minuakin, **Reino Äiki- ää**, pyydettiin Mikko Vesikon toimesta tarkista- maan ja kirjoittamaan vie- lä Porsaanmäen asioista. Olin alkuun hieman vas- taan, koska kylä sinänsä oli minulle Rotjanlahden pojalle hieman vieras.

Toki tiesin suunnilleen mis- sä kylä sijaitsi ja olin kylässä muutaman kerran käynyt- kin. Muutaman yön nuk- kumisen jälkeen asia tuli esiin aivan uudella tavalla. Porsaanmäen 15 talosta ja niiden yli 60 asukkaasta ha- vaitsin Mikko Vesikon muistiinpanoista Huittisiin sotien jälkeen muuttaneen ainakin väliaikaisesti varsin huomattava osan.

Edelleen Huittisissa vai- kuttaa porsaanmäkeläisten jälkikasvua varsin runsaasti. Tulin tuntemaan Mikko Vesikon 70 vuotta sitten perheeni muuttaessa Längelmäeltä Huittisiin. Me asuimme Käyrän talossa ja lähellä nykyistä rautasiltaa oli **August Vesikko** per- heineen evakossa. Mikko on minua jonkin verran vanhempi, joten nuorukai- sina me liikuimme eri po- ruoissa.

Mikko Vesikko oli kart- takopioon luonnostellut ta- lojen paikat ja asukkaiden nimet. Aloitin olla yhä enem- män kiinnostunut asiat. Niinpä tutustuin Anna-

Liisa Heikkilän ja Heikki Karttusen kirjoittamaan Noitermaan historiikkikir- joihin, Aune Inkisen ja Toini Pelkosen kirjoituksiin Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä, ja ihmeekseni huomasin joi- denkin omienkin kirjoitus- ten käsitellen vanhoissa leh- dissä yksittäisiä perheitä.

Lähdetietoista on hel- po havaita, että vuosisadan 1900 vaihtumisen jälkeen on kylään muuttanut asuk- kaita muista kylistä, mutta myös pitäjän ulkopuolelta. Avioliittojen kautta ovat su- kulaissuhteet tiivistyneet eri talojen kesken ja lisäksi on useita suurperheitä, joissa vanhan parin ohella taloa asuivat useat veljekset. Näin ainakin **Viskarilla**, **Vesikol- la** ja **Laamasella**. Tosin ennen sotia suurperheet oli- vat jo hajoamassa ja jatko- sodan jälkeen evakkotai- paleen päätyttyä mm. Huit- tisiin muodostettiin mm. sisarusten kesken kokonaan omia tiloja.

Olen aikoinaan kirjoitta- nut kirjan ”Karjalaiset Huittisissa”, ja tämän kirjan lo-

pussa on luettelo Huittisissa 1951 vuoden lopussa asuvista karjalaisista. Onkin todettava, että monen evakkotaiपालeen jälkeen Huittisiin muuttaneen por- saanmäkeläisenkin nimi puuttuu kirjasta, koska siinä ovat vain silloin elossa olevat ja Huittisissa asuneet henkilöt. Vierailu Huittis- ten eri hautausmailla ker- too monen porsaanmäke- läisen jo päättäneistä elä- män vaiheista.

Huittisiin muuttaneita porsaanmäkeläisiä

Mikon isän August Vesi- kon perhe muutti ensin Lauhanmaahan, sitten Laut- takylän keskustaan ja lo- puksi uudelle maatilalla Vesiniityn tien varteen. Myö- hemmin perhe muutti Vampulaan, joka nykyisin kuuluu Huittisten kaupun- kiin.

Perheen vanhin tytär **Hilja** meni naimisiin naa- purin pojan **Arvo Joki- niemen** kanssa ja teki elä-

mäntönsä Porissa. Perheen lapsista **Mikko** ja **Hilkka** asuvat nykyään Huittisissa.

Kuisman perikunta/**Hännikäisen** perhe muutti Vesiniitylle ja myö- hemmin tila myytiin. Tytär **Aira** oli naimisissa **Erkki Jokiniemen** kanssa siirty- en emännäksi tien toiselle puolen tietä.

Matti Vesikko muutti vaimonsa **Marian** ja **Veik- ko**-pojan kanssa Huittis- ten Lauhaan ja viimeisenä isäntä toimi **Veikko Vesikko** perheineen. Matin tyttäret **Toini Pelkonen** ja **Tellervo Lemmetti** oli- vat jo omissa perheissään muualla Suomessa.

Väinö ja **Hilja Isopah- kala** lastensa **Pertin** ja **Ker- tun** sekä anoppi **Varpu Anttonen** kanssa muutti- vat Karhiniemelle. Väinö Isopahkala oli ammatti- maalari ja hänen poikansa **Pertti** perusti myöhemmin edelleen toiminnassa ole- van, nyt nuoremman pol- ven hoitaman Värliike Lataman. **Pertti Isopahka- lan** ja **Mikko Vesikon** evak-

kovaiheen tapahtumista olemme saaneet lukea Mi- kon kertomana Vpl. Py- häjärvi-lehden palstoilla. **Pertti** sairastui ja menehtyi tämän vuoden heinäkuun lopulla eikä siis enää ollut mukana tätä juttua lopulli- seen muotoon tekemässä. **Pertin** lapset perheineen jatkavat isoisän aloittaman Värliike Lataman toiminta-

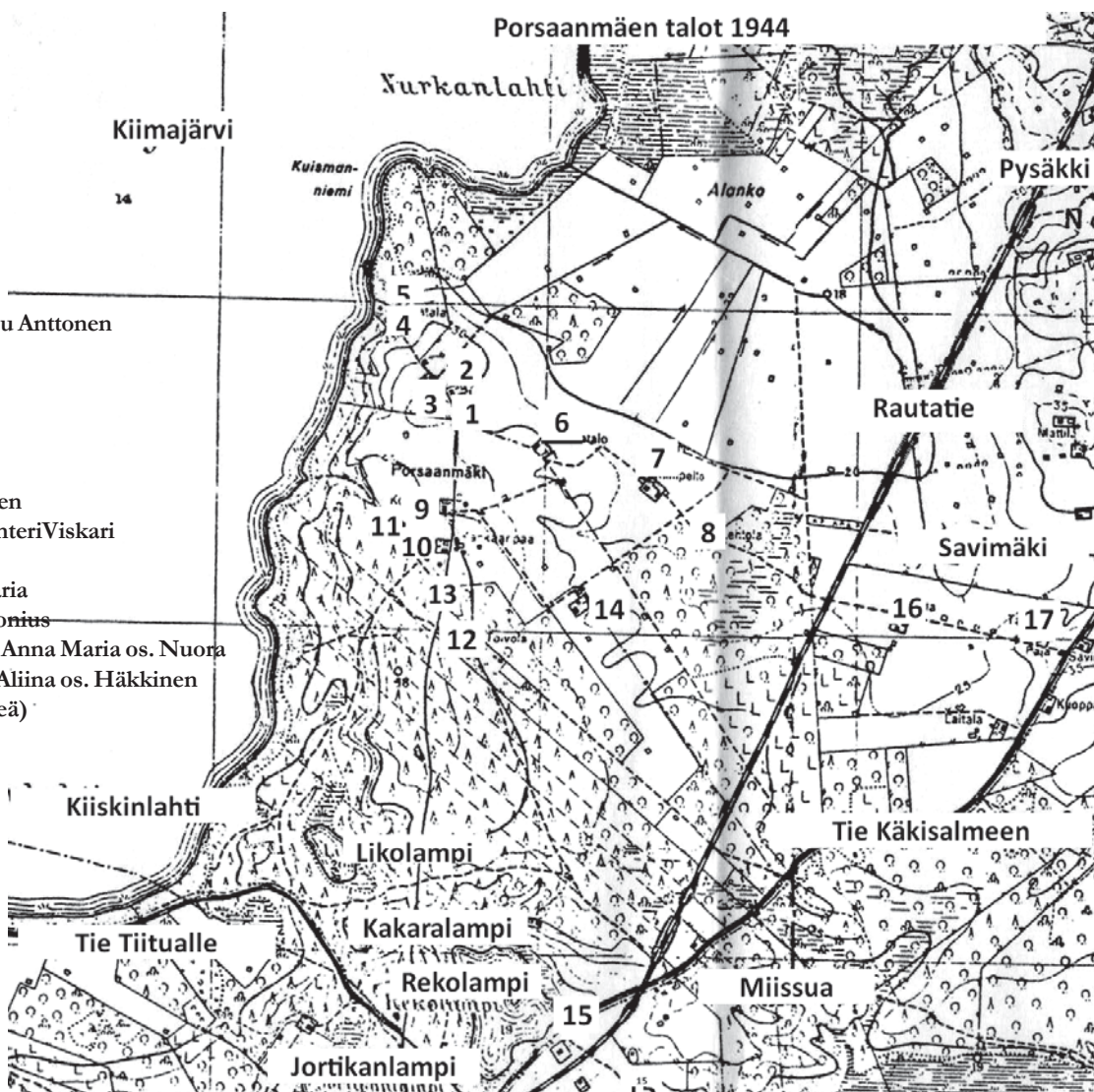
Vihtori Vanhatalo osti tilan Karhiniemelle (lapset **Seppo** ja **Seija Isorau- tio**)

Laamasen suurperhees- tä Huittisiin muuttivat mm. **Väinö** ja **Kaino Laama- nen** lastensa **Saaran** ja **Sannan** kanssa Huittisten Lauhaan. **Torsti Laama- nen** muutti perheensä kanssa Huittisten Räikän- maahan ja leskeksi jäänyt tytär **Työne Turunen** lapsineen Huittisten Jokisi- vulle. Tilan osti myöhem- min **Torstin** poika **Mark- ku**.

Tapani Laamanen muutti myös Huittisten Räikänmaahan perustelul-

Taloluettelo karttaan:

1. **Matti Vesikko**
2. **August Vesikko**
3. **Väinö Isopahkala, Varpu Anttonen**
4. **Kuisma-Hännikäinen**
5. **Tauno Kinnari**
6. **Vihtori Vanhatalo**
7. **Nestori Vanhatalo**
8. **Toivo Vanhatalo**
9. **Juha ja Emilia Laamanen**
10. **Matti Viskari ja Aleksanteri Viskari**
11. **Anni Riikonen**
12. **Wettersrand John ja Maria**
13. **Tommo ja Helena Rekonius**
14. **Mikko Hynnä, puoliso Anna Maria os. Nuora**
15. **Mikko Vesala, puoliso Aliina os. Häkkinen**
16. **Yrjö Inkinen (Savimäkeä)**
17. **Pelkoset (Savimäkeä)**

Porsaanmäen poika ja pojanpoika yhteiskuvassa. Mikko kertoo poikien olevan vähissä, mutta pojanpoikia ja tyttärenpoikia on muutamia.

le tilalle. Maanviljelystä jatkaa poika **Esa Laamanen** perheineen ja tilan viljelykset ovat laajentuneet usean sadan hehtaarin laajuisiksi.

Juho ja Maria Laamanen nuorempien lastensa **Viljon** ja **Annin** kanssa muuttivat Huittisten Vesiniitylle. Perheen tytär **Elma** oli jo ennen sotia avioitunut Kiimajärven kylästä olleen **Heikki Herran** kanssa ja muuttivat Huittisten Suontaustanmaahan.

Hynnät lienevät hekin muuttaneet ainakin väliaikaisesti Huittisiin.

Matti Viskari on ollut eräs perusmuuttaja Huittisiin. Jo talvisodan jälkeen hän hankki pika-asutustilan Huittisten Lauhasta, mutta muuttaessaan jatkosodan alussa takaisin

Pyhäjärvelle luovutti tilan takaisin valtiolle. Jatkosodan jälkeen hän osti Huittisten Ripovuoren juurella olevan valmiiksi rakennetun maatilan. Myöhemmin hänen poikansa **Lauri** oli isäntänä ja tällä hetkellä tilaa pitää Laurin tytär miehensä kanssa.

Matti Viskarin lapsista **Aune** solmi avioliiton Noitermaan Savimäeltä lähtöisin olevan **Pauli Inkisen** kanssa ja perheen asuinpaikaksi tuli Korkeakoskelle perustettu maatila, jota vanhempien kuoltua viljelee poika **Yrjö** ja ja vaimonsa **Merja**.

Matin lapsista **Verner** rakensi omakotitalon Huittisiin tehden elämäntyönsä vankilman vartijana. Nuorin lapsista, **Jaakko**, muutti pääkaupunkiseudulle ja alkuperäisestä **Matin** ja **Idan**

Mikko Vesikko on jälleen kerran kutsunut Porsaanmäen kylän jälkipolven kotiseutumatkalle Huittisiin. Elokuisen matkan aikana kierreltiin evakkovaiheen päätteksi rakennettuja ja asuttuja kyläläisten pihapiirejä. Esa Laamasen maatilalle Huittisten Räikänmaahan kokoonnuttiin yhteiskuvaan. Henkilöt vas. Pirjo Boelius o.s. Jokiniemi, Esa Laamanen, Päivi Seppänen o.s. Pelkonen, Päivin aviopuoliso Hannu Seppänen, Mikko Vesikko, Irmeli Aumo o.s. Pelkonen, Leo Jokiniemi ja Sirkka Marjamäki o.s. Jokiniemi.

lapsista on elossa enää Kanadassa asuvat sisarusset **Yrjö** ja **Anni**. Lauri Viskari meni naimisiin Vesiniityn Jokiniemen talon tyttären kanssa.

Aleksanteri ja Helena Viskarin perhe muutti Huittisten Räikänmaahan ja isännän kuoltua v. 1948, talo siirtyi aikanaan nyt jo edesmenneelle **Vilho Viskarille**. Perheen lapsista on elossa enää tytär **Aino**, joka solmi avioliiton lähistöllä asuneen **Helge Kaunismaan** kanssa.

Matti ja Aleksanteri Vis-

kari asuivat samaa pitkää asuinriviä, mutta omassa talouksissaan Porsaanmäellä ja perheeseen kuuluinkin ennen sotia peräti 14 henkeä.

Porsaanmäkeläiset ovat sotien jälkeen vaikuttaneet Huittisissa varsin voimakkaasti, oli kysymyksessä sitten yhteiskunnalliset asiat tai maatalouden kehittäminen. **Matti Viskari** toimi aikoinaan pitkään Huittisten kunnanvaltuustossa ollen useita vuosia valtuuston puheenjohtajakin. **Tapani Laamasen** pojista **Esa Laama-**

nen on hankin kunnallismies ollen jo valtuustossa useita kausia.

Porsaanmäkeläisillä on näin edelleenkin varsin merkittävä asema Huittisissa.

Mikko Vesikko on merkinnyt muistiin poikavuosien tapahtumia Porsaanmäellä. Jotain on niistä hän on lehtemme palstoilla ker-tonutkin. Varsinkin muutto talvisodan evakosta takaisin Porsaanmäelle oli kylän pojille varsin seikkailurikasta aikaa. Nurkanlahdesta saatiin runsaasti lahnoja. Venäläisiä perunoita

kaivettiin talven jälkeen v. 1943 maasta. Hevosien hauta ja venäläisten kypärä kepin päässä löytyi läheltä Vesalaa. Rautatien kiskot olivat kiharalla ja vangit niitä oikoivat. Saksalaiset sotilaat jututtivat meitä pikkupoikia. Kattilapangan mäestä löytyi korsuja ja taistelupaikkoja. Jännittävää oli kuljettaa lemmiä rautatien toiselle puolelle.

REINO ÄIKIÄ ja MIKKO VESIKKO

Suvannon seudun säätiöt ja pitäjäjhteisöt kokoontuivat

Käisalmi, Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Rautu, Räisälä, Sakkola ja Vuoksela pitävät vuosittain yhteisen kokouksen tammi- ja syyskuussa. Nyt kokoonnuttiin entisen Kalvolan kunnan Palotalolla 16 hengen voimalla 30.9.2017 Hämeenlinnan litallassa. Historiasta on merkille pantavaa, että sekä Kalvolan että Vuokselan kirkon on suunnitellut arkkitehti **Ilmari Launis**. Kokouksen järjestelyistä kahvitukseen vastasi Vuoksela. Puheenjohtajana toimi **Tapio Sihvo** ja sihteerinä **Ebba Penttilä**. **Taisto Virkki** hoiti kuvauksen.

Keskusteltiin pitäjien menneistä ja tulevista tapahtumista. Jokaisella pitäjällä on aktiivista toimintaa. Juhlia oli pidetty nykyisillä ja entisillä koti-

seuduilla. Vuokselalla on myös oma juhlatuoli. Kunta on perustettu 1.11.1917 ja 100-vuotismatka oli toukokuussa. Ajankohtaisia sääntömuutoksia on säätiöissä tehty ja historiikkeja ja muitakin kirjoja on pitäjistä kirjoitettu.

Yhteistyön jatkotoimenpiteistä keskusteltiin. Entisellä kotiseudulla olevien, meille suojeltujen alueiden ja muistomerkkien paikoista ja niihin liittyvien sopimusten voimassaolon varmistamisesta tultiin siihen tulokseen, että Karjalan Liiton olisi hyvä sopia yhteiset pelisäännöt.

Pitäjien yhteisessä tutkimuspiirissä on menossa DNA-projekti, johon näytteen on antanut jo yli 1000 henkilöä. DNA-näytteen avulla saadaan selville, mistä päin karjalaiset ovat

tulleet asuinseuduilleen ja mihin eri heimoihin he pohjimmiltaan kuuluvat.

Verkossa on pitäjillä omia suljettuja Facebook-ryhmiä, joissa keskustelua käydään useiden satojen jäsenen kesken.

Keväällä 1818 Taipaleenjoki syntyi, kun tulvasi alkoi virrata Taipaleen kannaksen yli. Virtausta edesauttoivat aiemmin tehdyt kaivuutyöt. Samassa yhteydessä Suvantojärven pinta alkoi laskea.

Päätettiin tehdä yhteinen 200-vuotismatka Taipaleenjoelle tulevana keväänä. Seuraava yhteinen kokous päätettiin pitää 27.1.2018. Sakkola on silloin järjestelyvuorossa.

PIRJO KIIALA

Kuvan alarivissä vasemmalta Ebba Penttilä, Anja Lehtinen, Erkki Heiskanen ja Taisto Virkki. Takarivissä vasemmalta Jarkko Peltola, Riitta Mäkelä, Esko Pulakka, Pirjo Kiiala. Aila Alanen, Hannu J. Paukku, Antti Hynnä, Jari Marsela, Tapio Sihvo, Kalevi Hyttiä, Aimo Pärssinen ja Matti Takala.

Kyläkerros, osa 1

Pyhäjärven asutus vuosina 1500-1770

Useimmat omaa sukuaan tutkivat pyhäjärveläiset ovat kirkonkirjoista päässeet seuraamaan esipolviin 1720-luvulle saakka melko pienellä vaivalla. Lisäksi 1770-luvun asuinpaikoista on ollut saatavilla digitoituna verotuskarttoja ja -tilastoja. Niiden pohjalta julkaistiin viitisen vuotta sitten tässä lehdessä kirjoittamani artikkelisarja kyläretkestä sen ajan Pyhäjärvellä.

Nykyisin trendinä on siirtynyt kirkonkirjojen jälkeen DNA-tutkimuksiin, jolloin ehkä saadaan selville oletettuja sukulaisia hyvissä tapauksessa viidensadan vuoden päähän.

Nykyisin Kansallisarkiston verkkosivujen (digi.narc.fi) kautta löytyy digitoituna verotusdokumenteja, myös kirkonkirjoja varhaisemmista ajoista, Pyhäjärveltä 1591-luvulta alkaen. Kirjallista tietoa on myös vuodelta 1500 venäläisten laatimassa Karjalan alueen verokirjassa, joka laadittiin, kun seutu oli juuri siirtynyt Novgorodilta Venäjän hallintaan.

J. V. Ronimus käänsi sen suomeksi vuonna 1906 (Novgorodin *vatjalaisten niidenkesen* verokirja v. 1500 ja Karjalan silloinen asutus, Joensuu). Tämä lähde kertoo, että Pyhäjärvellä, joka siis sijaitsi Pähkinäsaaren rauhajan itäpuolella, oli jo siinä vaiheessa runsas asutus ja käytännössä kaikki kylät olivat jo olemassa.

Pyhäjärven hallintahistoriassa oli monia käännekohtia, joista kaksi vaikutti merkittävästi asutukseen. Jälkimmäinen oli luonnollisesti evakkoon lähtö 1940-luvulla ja alueen asutuksen uusittuminen eri puolelta Neuvostoliittoa muuttaneilla. Ensimmäinen tapahtui 1580-luvulla, kun Ruotsi valtasi Pyhäjärven läpi kulkevan Käkisalmen alueen 5000 jalkamiehen ja 1500 ratsumiehen voimin ja samalla voimakkaasti tyhjensi erityisesti kaupungin eteläpuolisen alueen rauhaa uhkaavista vääräuskoisista, siis ortodokseista. Tyhjentyneitä venäläisten parien hoveja ja tiluksia alettiin asuttaa uudella väellä.

Varhaisin ruotsalaisten verotuslista Pyhäjärveltä on vuodelta 1591. Tässä ilmaistiin henkilöiden asuinpaikat vain viittauksella lähimpiin järviin, Pyhä-, Kuma- ja Yläjärveen. Henkilöistä kahdella kolmasosalla oli sukunimi (esim. **Hahia**, **Pärsinen**, **Pöysti**), loput kulkivat isän nimellä (esim. Knuutinpoika). Voitaneen pitää hyvänä tulkintana, että sukunimelliset tulivat lähialu-

eilta, joissa käytettiin jo sukunimiä, ja muut jostain kauempaa Savosta tai Hämeestä.

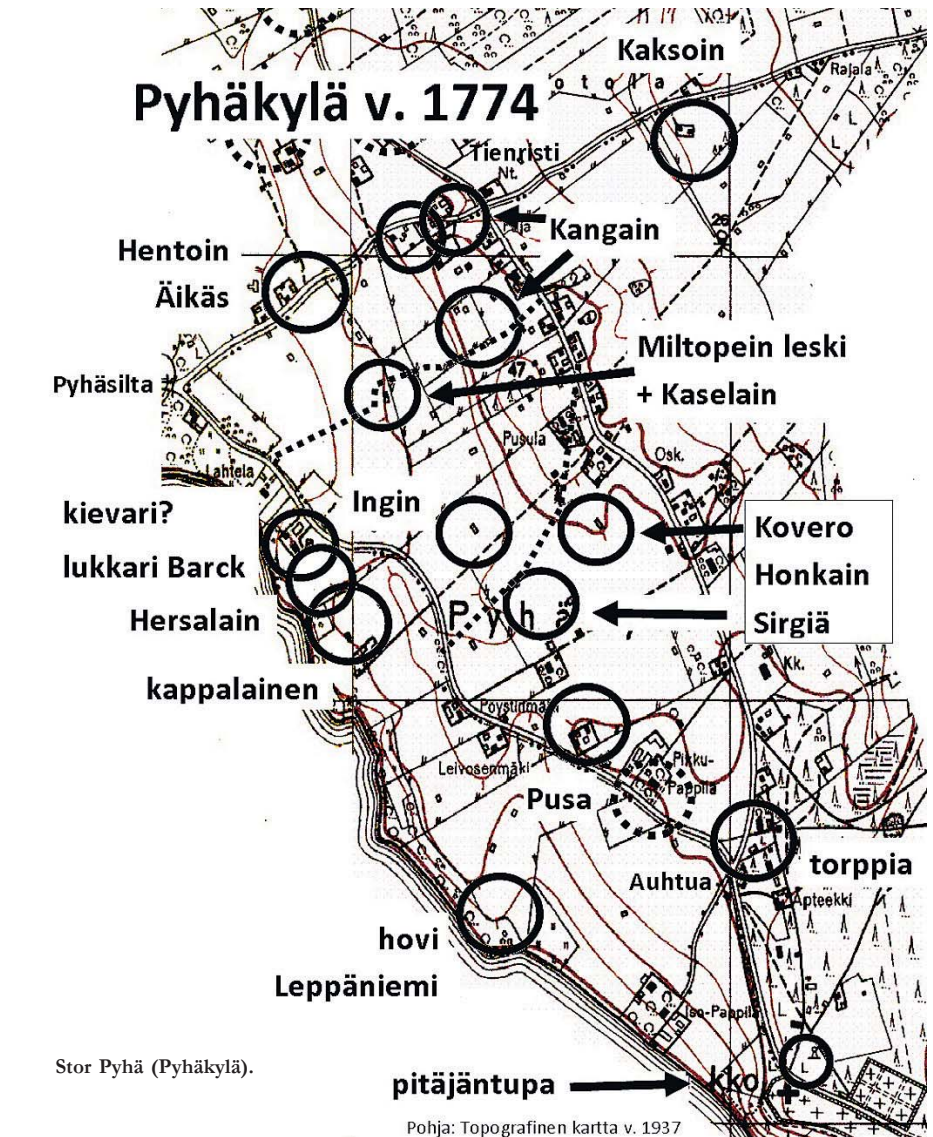
Sotatilahallinto päättyi vuoden 1595 Täyssinän rauhaan, jonka rajankäynnin jälkeen vuonna 1597 Ruotsin armeija ja hallinto vetäytyi takaisin vanhan Pähkinäsaaren rauhajan rajan taakse eli Pyhäjärven korkeudella Vuoksen taakse. Poiketen Käkisalmen pohjoispuolen pitäjistä ortodoksisväestöä ei tällöin enää ollut Pyhäjärvellä. Mielenkiintoista on, että luterilaiset uudisasukkaat näyttivät pysyneen rauhan jälkeen paikallaan, lienee ollut sama se, kenelle veroja makselee.

Seuranneelta venäläisten lyhyeltä hallintoajalta ei dokumentteja ole tiedossa. Ruotsalaiset aloittivat Käkisalmen uudelleen valtuksen kesällä 1610 ja maaliskuussa 1611 linnan puolustajat antautuivat. Alkoi uudestaan ruotsalaisten sotatilahallinto. Pyhäjärven alueen verokirjat saatiin vuonna 1613 laadittua ja niissä oli huomattavasti enemmän asukkaita kuin vuonna 1591. Kaikki olivat selkeästi luterilaisia. Uusissa verokirjoissa olivat kylät eriteltynä ensimmäistä kertaa myöhemmillä nimillään. Pyhäjärvi siirtyi virallisesti Ruotsille vasta vuonna 1617 Stolbovan rauhassa.

Valtausajan hallinnosta siirtyminen rauhan ajan hallintoon näytti aiheuttaneen katkon henkilöverokirjojen tekoon, kun vuoden 1617 jälkeen seuraava oli vasta vuodelta 1631. Ehkä kirjureilla oli kovasti töitä Inkerin ja Baltian puolella. Arvattavasti vuotuiset verot kuitenkin maksettiin aikaisempien listojen mukaan. Ruotsin vallan aikana muuttamia katkoja lukuun ottamatta päästään seuraamaan asutusta vuoteen 1696 asti. Vuosisadan loppu ja seuraavan alku oli ankaraa katoavuuksien takia, kuolleisuus oli kovaa.

Sadan vuoden ruotsalaivalta päättyi Pyhäjärvellä käytännössä vuonna 1710, kun isovihan alkusoihtona venäläiset valtasivat Käkisalmen ja Viipurin. Uusi alueen venäläinen haltija laittoi nopeasti käyntiin verotuksen, ensimmäinen lista verollisista syntyi jo vuonna 1712. Tämän venäjänkielisen luettelon **Santeri Palviainen** löysi ja käänsi äskettäin Pyhäjärven osalta.

On huomattava, että nyt Uudenkaupungin rauha virallisti alueen hallinnan vastavastaa vuonna 1721. Uusi venäläishallinto laati väestöluettelon vuonna 1724 ja maakirja tarkistettiin vuonna 1727, virkamiehinä olivat ruotsinkieliset kirjurit.

Näyttää siltä, että myös virkamiehille taisi olla sama, kuka palkan maksoi. Pyhäjärvi oli tästä eteenpäin vuoden 1917 itsenäistymiseen asti osa Venäjää.

Olen koonnut kaikista vuoden 1591 jälkeisistä digitoituista verotus-, henkilö- ja maakirjoista vuoteen 1727 asti kuvaleikesarjan, joka on julkaistu Pyhäjärven facebook-ryhmässä.

Aloitin uuden Pyhäjärven kyläkerroksen ja tarkastelen edellä mainittujen dokumenttien pohjalta kylän asukkaita ja muutoksia vuodesta 1591 alkaen 1700-luvun puoliväliin ulottuvana aikana. Tavoitteena on kertoa ainakin pääosa kylässä kulloinkin asuneista suvusta ja saada selkoa sukujen liikkeistä myös pitäjän sisällä. Esille tulee pitkäaikaisia vuodesta 1591 asti paikalla olleita sekä myös erittyä sukua, joita olivat siirtyneet muualle jo 1600-luvulla, yksi tällainen oli

monessa kylässä paikalla ollut **Kuopan** suku, joka myöhemmin löytyi Metsäpirtistä.

Kylän nimet ovat eläneet vuosien varrella. Käytän kylänimistön pohjana viimeisintä, mutta pyrin mainitsemaan myös varhaisemmat nimet kunkin kylän kohdalla, esimerkiksi Lahdentakois, joka muuttui Porsaanmäeksi, asukkaidensa eli 1600-luvun lopulla paikalla asuneen **Porsas**-suvun mukaan.

Kyläkerros alkaa: Stor Pyhä (Pyhäkylä)
Varhaisimpina aikoina 1600-luvulla käytettiin nimitystä Pyhäjärven kylä, joka jakaantui kahteen osaan: Stor-Pyhä (myöhempi Pyhäkylä) ja Lill-Pyhä. Lill-Pyhän kylän alueesta alettiin käyttää pian uusia nimiä: Watikkala ja Filikylä (Fililä). Lisäksi jonkin aikaa esiintyy **Taltta-**

nimisen asukkaan peruna Talttaby. Kappalaisen ensimmäinen pappila sijaitsi Lill-Pyhässä ja alueen tiloja oli pitkään seurakunnan prebende-tiloina.

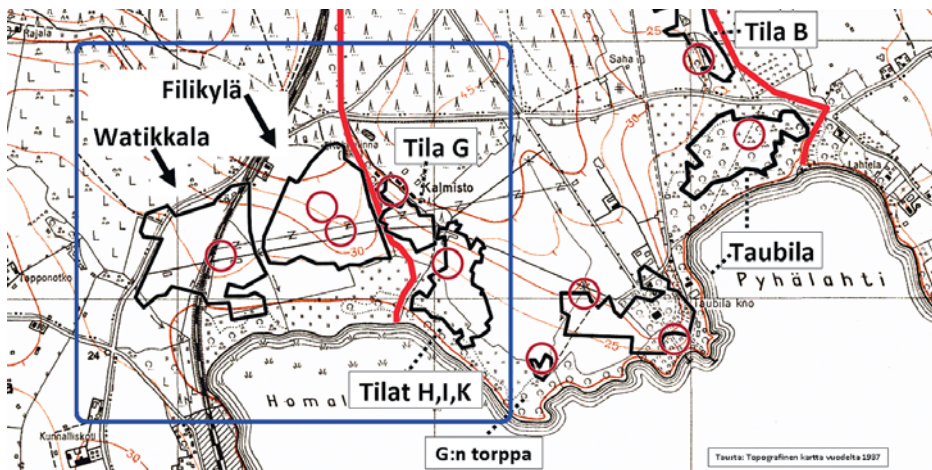
Pikku Pyhäkylän alue katosi kartoilta ja kylälistalta 1800-luvun alkupuolella, kun Taubilan hovi laajensi omassa hallinnassa olevia alueitaan länteen ja talot ja asukkaat siirrettiin muualle. Watikkalan kylän nimi palasi 1800-luvun loppupuolella uuteen käyttöön uudessa paikassa Pyhäkylässä sijaitsevien pappilan maiden kupeeseen. Oheisessa kuvassa on Lill-Pyhän alueen sijainti.

Vuonna 1631 Pyhäkylässä (Stor Pyhä) asui Käkisalmen eteläisen läänin maavouti **Hindrick Hindrickson** eli hovi oli olemassa. Samoin pappilassa oli kirkkoherra **Laurentius Bjur**. Seurakunnan on mainittu syntyneen vuonna 1632 ja tältä pohjalta vuon-

na 1932 pidettiin 300-vuotisjuhlat. Tulkitisiin niin, että seurakunta oli perustettu jo hieman aiemmin. Myöhemmin Lars Bjur toimi Käkisalmen ja Pyhäjärven yhteisenä kirkkoherrana, asuinpaikkana säilyi Pyhäkylä.

Pyhäkylän muina asukaina mainitaan **Sigfrid Hövelin** (suku paikalla jo 1591, muutti Inkeriin ennen vuotta 1637), **Knut Kaasalainen** (paikalla 1591), **Matti ja Lauri Pukero** (paikalla 1613, Matti lähti Pähkinälinnaan), **Lauri Kuoppa** (1613), **Simo Kuparinen** (1613, 1630-luvulla Tuuteriin), **Olli Virolainen** (1613), **Christer, Bertil ja Erik Hiiri** (1613), **Antti Lemmetti**, **Tuomas Kovero**, **Jöran Möller**, **Lauri Känski** sekä yksi, jolla ei ollut vielä sukunimeä (palasi Suomeen).

Inkeriin Ruotsin valtaamille ja osin tyhjentyneille

Lill-Pyhän alueen sijainti.

alueille muutti 1630- ja 1640-luvuilla sekä myöhemmin Pyhäjärveltä muitakin. Siis muutaman kymmenen Pyhäjärvellä vietetty vuoden jälkeen jatkettiin matkaa kohti paremmiksi ajateltuja olosuhteita. Inkerin henkikirjoista löytyy mainintoja saapuineista.

Vuonna 1696 eli viimeisellä ruotsalaisistalla Pyhäjärveltä löytyi tilallisia neljä Kaasalaista, Kuoppa, Virolainen sekä uusia: **Inkinen** (1683), **Rampa** (1683), **Leppänen** (1687), **Pohjalainen** (1691) ja **Orpana** (1696). Lisäksi muina asukkaina olivat **Kovero**, **Hiiri** sekä **Päiväläinen** (1646) ja **Ahvonon** (1685). Kuoppa vuoden 1696 jälkeen.

Vuosi 1712: Pappila, hovi ja Kovero

Käkisalmen valtausvaihe vuonna 1710 oli jättänyt jälkensä Pyhäjärvelle. Kirkkoherra **Serlachius** oli paennut Ruotsiin, toinen kappalainen **Jarpenius** oli surmattu pakomatalla Hassinmäen seudulla. Toisen kappalaisista **Johan Ursinus** nähti kuitenkin pian palanneen perheensä kanssa pappilaan hoitamaan kirkkoherran tehtäviä. Lainausta Santeri Palviainen kääntämästä henkilöluettelosta:

Pogostassa puinen kirkko, em. kirkossa **pastor Jugan Ursimo** v 50. Hänellä vaimo **Katerina Fudemanova (Högmán)** 40. Hänellä kaksi poikaa **Jugan 16**, **Karl 13** ja kolme naimatonta tytärtä **Krestina 15**, **Katerina 10** ja **Magreta 7**. Pastorilla renki **Olli Hristorov** 40 ja kaksi piikaa **Anna Matieva 70**, **Marja Nilieva 35**.

Samassa kirkossa koulumestari **Gort Fangalev 35**. Hänellä vaimo **Rebeka Ennosovo 28** ja elää moision tilalla saman kirkon luona.

Omassa talossa lukkari **Jugan Pagarin 30**, hänellä naimaton tytär **Katerina 6** ja myös veli **Jurjan 25**.

Kirkolla viljelysmaata 7 desjatiinaa (desjatiina on likimain hehtaari) keskinkertaista maata, kesannolla 5,5 desjatiinaa, kaskea 25 desjatiinaa. Kaikkiaan 37,5 desjatiinaa, mutta hyvää maata lisäksi 23 2/3 tsetverttiä (tsetvertti on tilavuusmitta ja kuvaa kylvömäärää) peltoa ja kaksi muuta vuoroviljelyssä. Tilojen rakennuksia ja puutarhaa kaksi desjatiinaa, heinäniittyjä kaksi desjatiinaa, hautausmaa puoli desjatiinaa.

Koulumestari oli erittäin yllättävä asukas, kun Pyhäjärvellä ei tiettävästi ollut koulua. Arvelen, että Käkisalmissa koulu on vaurioitunut ja siksi opettaja asui Pyhäkylässä. Pappilan lisäksi Pyhäkylän hovi oli asuttu. 1600-luvun puolivälissä **Yxkull-Gyllenspång** oli saanut läänityksenä suunnilleen puolet Pyhäjärvestä ja paikalliseksi inspektoriksi tuli Baltiasta puolalaissukuinen **Albrecht Orbinski**. Läänitys peruttiin kokonaan vuoden 1680 tienoilla suuressa reduktiossa. Tämän jälkeen alkoi ns. verovuokraus aika, jolloin verojen keräys ulkoistettiin ja kilpailutettiin viiden vuoden välein. Orbinskin suku jäi paikalle vuokraajana.

Ensimmäisen Albrechtin isänsä nimen poika oli paikalla vuonna 1710 ja haudattu 23.5.1710 eli ilmeisesti venäläisten hyökkäysvaiheessa. Tätä taustaa vasten on yllättävää löytää Orbinskin suku hovin isäntänä venäläisten hallinta-aikana vuonna 1712. Oheisessa Pyhäkylän kartassa on talojen ja peltojen sijainti vuonna 1774. Orbinskin hovin paikalle oli tällöin muuttanut kappalainen. Karttaan merkitty hovi Leppäniemessä on myöhempiä perua.

.....saman pogostan Orbinskin moiso Pyhäjärven rannalla ja siellä moision tila, ja siellä asuu ulkomaa-lainen (siis ruotsalainen) nainen **Katrina Kavtenova (Gyllenspång)** 60, sen **Albrecht Jeganovin** (Albrecht Johanin) vaimo, joka ennen tätä asui moiossa isän-

tänä. Hänellä poika **Jugan 11**, ja neljä naimatonta tytärtä: **Anna Magrita 30**, **Katrina 20**, **Rebeka 18**, **Sofja 16**. Hänellä renki luterilainen **Mikka Kazalev 40 (Kaasalainen)**. Hänen luonaan asuu myös leski **Marina Orbinskaja 60**, hänellä kaksi naimatonta tytärtä **Lispeta 12** ja **Kertonstina 10**.

Tilan maita 2 desjatiinaa. Moiossa viljelyksessä 10 desjatiinaa keskinkertaista maata, 10 desjatiinaa kesannolla, 40 desjatiinaa kaskea. Niittyä 240 desjatiinaa, kaskea 378 desjatiinaa. Kaikkiaan 668 desjatiinaa, mutta hyvää maata lisäksi 178 tsetverttiä ja heinäniittyjä molemmilla puolilla jokea Tikoeki, ja pelloissa ja pusikoissa 30 desjatiinaa. Edellä mainittu 11-vuotias **Johan Orbinski** siirtyi aikuisena sotilasuralle Ruotsin puolelle, ensin Laappeenrantaan sotilaskouluun ja sitten sotilastehtäviin rajalle.

Vuonna 1712 mainitaan pappilan ja hovin asukkaiden lisäksi ainoastaan yksi populi eli kylä oli muuten tyhjentynyt. Arvaukseni on, että aikaisempia asukkaita oli siirtynyt nälkäjaksojen ja hyökkäysvaiheen aikana sivilisaation luo muihin kyliin.kuivalla maalla ja siellä populin tila **Mikko ja Koverev (Kovero)** 60, hänellä vaimo **Varpa Osi-patjudeva 40** ja poika **Geika (Heikki)**, 12.

Vuoden 1724

Stor Pyhän asukkaat Pappilassa oli uusi kirkkoherra, **Anders Strandman**, lukkarina **Matti Karkkainen**, entinen **Johan Pakarinen** oli torpparina. Unilukkariksi (spögubbe) oli tullut **Matti Lavonen**. **Olli Ijäs** oli torpparina, aiemmin renkinä (?) ja populina **Jöran Huuhka**. Vuonna 1720 kuolleen entisen kirkkoherra **Ursinuksen** leski perheineen oli myös paikalla.

Kuriositeettina vuoden 1724 väestöluettelo paljastanee myös perhesalaisuuden. Johan Ursinuksella on sanottu olevan 1710-luvun

lopulla syntynyt poika **Petter**, josta tuli myöhemmin ensin kappalainen Pyhäjärvelle ja sitten Räisälän maineikas kirkkoherra. Luettelossa ei mainita äitinsä **Katrina Högmánin** yhteydessä Petteriä, äiti olisi syntytäessään ollut 45-50-vuotias, vaan naimattomalla **Kristina**-tyttärellä on vajaan vuoden ikäinen poika **Petter**. Tämä **Petter** löytyi vuoden 1723 kasteluettelosta joulukuulta ja isäksi mainitaan komissaari **Bersén**, siis venäläishallinnon virkamies. Jos Ursinusten jälkeläiset tekisivät DNA-testejä, niin tulos ehkä yllättäisi.

Pyhäkylässä olleen hovin tilanne oli muuttunut, Ruotsin vallan aikaisten läänitys- ja vuokraisäntien tilalle oli tullut venäläisiä. Uusi hallinto antoi lahjoitusmaita, joka kylä tarkoitti käytännössä samaa kuin aikaisemmat läänitykset. Vuonna 1724 olivat päättäneet itäpuolen tilat kreivi **Andrei Matvejevin** hallussa, mutta tätä omistusta johdettiin Taubilasta. Kun Pyhäjärven kirkonkirjoista löytyy vuodelta 1734 **Zacharias Orbinskin** kuolinmerkintä, niin oletettavasti Orbinskit olivat edelleen Pyhäkylän hovilla. Tiluksia hoitivat Kaasalaiset. Osa Orbinskien suvusta jäi Venäjän puolelle, mutta poistui Pyhäjärveltä.

Vuonna 1727 maakirjassa mainitaan tilanhaltijat ja populi. Vilja kylvettiin pääosin peltoon, kaskikylvöä hyvin vähän. Tynnyrinala noin puoli hehtaaria.

(kylään v. 1591) asukas **Hiirellä Knut Antin Kaasalainen**

(1613) **Simo Tuomaan Hiiri**, 3/4 aateria, kylvö 6 tynnyriä peltoon, 1/4 kaskeen

(1613) **Esko Ollin Virolainen**, lautamies, 3/8 aateria, kylvää 3 tynnyriä (peltoon)

asukas **Matti Sikiö**, tullut Hiitolasta

(1613) **Mikko Matin Kovero**, 1 1/3 aateria, 7,5 tynnyriä peltoon, 1/2 kaskeen

asukas **Johan Sigfridin Sirkkiä**, vanha ja köyhä

(1683) **Jaakko Petter Matin Inkinen**, 2 kotia, 2 x 3/8 aateria, 6 tynnyriä peltoon, 1/2 kaskeen

asukas **Luukas Hyvärinen**, köyhä

(uusi) **Martti Petterin ja Jöran Jöranin Kankainen**, 3/4 aateria, 6 tynnyriä peltoon, 1/2 tynnyriä kaskeen

asukas **Isak Iliäinen**, huononäköinen

(uusi) **Bertil Laurin Ainkanen**, starosta, 3/8 aateria, 3 tynnyriä peltoon, 1/3 kaskeen

(uusi) **Simo Jaakon Piippu**, 3/4 aateria, 6 tynnyriä peltoon, 1/4 kaskeen

asukas **Johan Heiskanen**, rakennusmies

Hovin entiset maat: **Johan Ursinus**, moisniikka, entisen kirkkoherran poika, 1,5 aateria, 12 tynnyriä peltoon, 1 kaskeen

kirkkoherra **Ursinuksen leski**, 1 aateria, 9 tynnyriä peltoon

asukas **Staffan Huppunen**, edellisen torppari

Käkisalmen ja Pyhäjärven yhteisen kirkkoherran pappila kirkkoherra **Anders Strandman**, 2 aateria, 12 tynnyriä peltoon

torppareita: **Johan Bagarin**, **Olli Ijäs** ja **Heikki Mosa**

Kappalaisen pappila (Jacob Jarpenius, k. 1710)

Tila muodostettiin vuonna 1685, nyt astio, asumaton ja metsitty, **Pähl Lemmit** mainittu aiemmaksi asukkaaksi. Arvio sijainnista: **Mahoinen**

Vuoteen 1770 mennessä asutuksessa tapahtui luonnollisesti edelleen muutoksia, tällöin paikalle oli tullut aikaisemmin muualla Pyhäjärvellä asuneita sukua, mm. **Savolainen** (varhaisin tieto muualta vuodelta 1591), **Äijö** (1593), **Sirkiä** (1613), **Pusa** (1613), **Naskali** (1631), **Aikäs** (1637), **Muli** (1683), **Lius** (1683), **Tontti** (1685), **Pennanen** (1694), **Sarnin** (1727), **Vuohelainen** (1724), **Heiskanen** (1727)

ja **Kuisma** (1727). Näitä uudempia tulokkaita Pyhäjärvellä olivat **Ronkoinen**, **Roini**, **Hersalainen**, **Kaksonen** ja **Sallinen**.

Virolaisen suku siirtyi Pattoisiin 1770-luvulla, **Hentoset** tulivat Paarinas-ta 1760-luvulla. Koulujärjestelmä tuli pitäjiin ja koulumestarin toiminta hoiti aluksi lukkari **Barck**, sittemmin **Siöör**. Uusin kirkko oli vihitty vuonna 1765. Sutiona oli **Bäckman** ja lukkarina **Karkkainen**.

Lill-Pyhä eli Filikylä ja Watikkala Kyläryhmän varhaisimpia asukkaita olivat **Huumoset** (suku paikalla jo v. 1591), heitä oli myös Kümajärvellä ja Alakylässä. Lill-Pyhässä Huumosia oli vuoteen 1640 asti.

Hoikan suku mainitaan vuonna 1613 ja vuoden

1640 jälkeen he olivat aivan naapurissa Kipruussa ja sen jälkeen Alakylässä, suku näyttää poistuneen Pyhäjärveltä vuoden 1696 jälkeen.

Druskat olivat paikalla vuonna 1613 ja muuttivat myöhemmin Pyhäkylään. **Pohjalaisten** sukua oli Lill-Pyhässä myös vuodesta 1613 asti ja näyttävät hävinneen 1600-luvun lopulla. **Pohjalainen**-nimisiä tuli uudestaan paikalle 1760-luvulla. **Jöran Taltta** oli vuonna 1631, mutta muutti Inkerin ennen vuotta 1637. **Patama** oli vuonna 1631 ja **Kostiainen** vuosien 1631-1651 listalla.

Nimismies **Olli Hanikka** mainitaan kylässä vuodesta 1617 vuoteen 1651. Kappalainen **Johan Erici** piti majaa vuodesta 1641 alkaen virkakautensa loppuun vuoteen 1662. Kirkolle oli pitkä matka ja ensimmäinen kappalaisen pappila rakennettiin vasta myöhemmin lähemmäs.

Vuonna 1696 Watikkalassa asui kolme **Pohjalaista**, Filikylässä **Sarvi** ja **Konssa**. Vuonna 1712 oli aivan uusia asukkaita:

Filikylä, siellä luterilainen tila: **Jugan Juganov (Johan Johanin Tihveräin)** 40, vaimo **Anna Perleeva 30**, poika **Jugan 1/2**, naimaton tytär **Lasteika (Skolastika)** 10

Taltan kylä, Watikkala, siellä luterilainen tila: **Tommas Mattiev (Tuomas Matin Pikko)** 42, vaimo **Anni Geikova 50**, poika-puoli **Lavri Pertilev (Kovero?)** 20 ja naimattomat tyttäret **Karina 17** ja **Anni 6**.

Vuoden 1727 maakirjassa (Watikkala, Filikylä / Talttaby / Lill-Pyhä):

Tuomas Matin Pikko, 1 aateria, kylvö 6 tynnyriä peltoon ja 1 kaskeen.

asukas **Lauri Kovero**, nuori mies (ofärdigkarl) **Juho Juhon Tihveräinen**, 2/3 aateria, 4,2 tynnyriä peltoon, 1 kaskeen (pappilan prebende)

Matti Simon Iliäinen, 3/16 aateria, yksi tynnyri peltoon.

Asukas **Martti Matin Karjalainen**

Vuonna 1774 Lill-Pyhän alueella asui **Tihveräisiä**, **Kotosia**, **Hutriaisia** ja **Hämäläisiä**. Kun Taubilain toimintaa voimakkaasti alettiin laajentaa 1820-luvulla, tyhjenettiin kylät laajenevien peltöjen tieltä.

Kyläkiertoss jatkuu seuraavaksi Pyhäjärven pohjoisreunaa itään.

ESKO SIMONEN
esko.simonen@dlc.fi
p.050 369 5066

DNA-sukututkimusta opittiin Kinnalan Koukulla

Sukututkimuspäivässä **Marja ja Kalle Koukun** tarjoaman maittavan lounaan jälkeen paneuduttiin yksityiskohtiin. Käytiin läpi testin tilaamisen yksityiskohdat sekä nähtiin, kuinka **Veijo Hynninen** antoi DNA-näytteen posken sisäpuolelta **Paavo Salosella** mukana olleilla välineillä. Tietokoneilta tutkittiin myös saatuja tuloksia.

Rovaniemen mies, **Kalervo Ahvonen**, oli saanut oman isälinjatestinsä tulokset sähköpostiinsa viimeisen vuorokauden aikana. Näin saatiin käytännön esimerkki siitä, mitä sieltä FamilyTreeltä tulee, ja miten niitä tuloksia tulkitaan. Kalervon serkkutesti tuli päivää myöhemmin eikä ehtinyt seminaariimme. Allekirjoittaneelle tuli myös edeltävän viikon aikana kauan odotettua tietoa YFull-testistä. Niillä tiedoilla päästään lähelle Pärssisten 1600-luvun lopulta puuttuvia tietoja. Projekteihin liittyminen opastuksen tuloksena Karjala-DNA-ryhmään liittyi kolme paikalla ollutta.

Kalervo Ahvonen Rovaniemi, Pekka Dementieff Kuopio, Erkki ja Hannele Järvenpää, sekä Eija Välimä Sastamala, Kirsti Dementieff Kuopio. Kuva: Kirsti Naskali.

Tilaisuudessa painotettiin erityisesti sitä, että kukin laittaisi sinne DNA-sivuille tiedossa olevan vanhimman esivanhemman nimen, syntymä- ja kuolinajan paikkatietoineen ja omaa sukupuuta niin paljon kuin on tutkittu. Näin autetaan muita DNA:ssa mukana olevia ja saadaan sieltä myös varmemmin apua omiin tutkimuksiin. Näillä tiedoilla on tärkeä asema, kun päästään liittämään perinteisen sukututkimuksen ja DNA-tutkimuksen tietoja.

Vilkan keskustelun ja tuloksiin liittyvien yksityiskohtien pohdinnan jälkeen oli aika päättää tapahtumamme iltapäiväkahviin, kiittää Paavo Salosta, osanottajiamme ja talon isäntää ja emäntää hyvin sujuneesta lauantapäivästäamme DNA-sukututkimuksen saloihin perehtymällä.

Lopuksi heitettiin kysymys vastaavan seminaarin pitämisestä ensi kesän Pyhäjärvi-juhlien yhteydessä lauantaina Harjavallassa?

ANTERO
PÄRSSINEN

Matikaisten sukukunta 30 vuotta

Vpl Pyhäjärveltä lähtöisin oleva Matikaisten sukukunta kokoontui 3.9.2017 Nokian Edenissä 30-vuotisjuhla kokouksen merkeissä. Kokouspaikka Pyhäjärvisali loi hienot puitteet tapaamiselle. Paikalla oli 27 sukukunnan jäsentä, nuorempaa ikäluokkaa ja lapsiakin ilahduttavasti.

Sukukunnan ensimmäinen kokous pidettiin 22.-23.8.1987 Vääksyssä serkusten **Kalevi ja Matti Matikaisen** aloitteesta. Sen jälkeen on kokoonnuttu vuosittain pitämään yhteyttä suvun jäsenten välillä ja vahvistamaan karjalaista identiteettiä.

Sukukunta koostuu vuosina 1860-1948 eläneen Matikaisen veljesarjan jälkeläisistä. Suvun historiaa voidaan seurata vuodesta 1658 alkaen. Pyhäjärven vanhimpaan vuosien 1737-1747 rippikirjaan on Porsaanmäen kylään merkitty **Bertill Matikain** perheen. Hän oli syntynyt 1658 ja kuoli 18.3.1743. Tätä vanhempia tietoja ei ole saatavilla, eikä koskaan pystytty selvittämään, mistä Matikaisten Pyhäjärvelle tulivat. Sukukunta on julkaissut vuonna 1997 sukututkimuksen ja suvun jäsenten muistelmiin perustuvan sukukirjan Vpl Pyhäjärvi Matikaisten 1658-1997. Kirjan on koonnut **Eila Matikainen**.

Juhlakokouksessa nimettiin sukukunnan perustajajäsen **Matti Matikainen** sukuneuvokseksi. Sukukunnan puheenjohtaja luovutti Matille kunniakirjan osoituksena sukukunnan eteen tehdystä arvokkaasta työstä. Myös **Eila Matikainen** kukitettiin kiitoksena 30 vuoden aktiivisesta toiminnasta.

Puheessaan sukukokouk-

seen osallistuville juuri nimetty sukuneuvostotestimm. seuraavaa:

"Sukuseuramme koontumiset vastaavat ja ovat vastanneet tarkoitustaan, ainakin täällä voidaan tavata toisiamme kerran vuodessa ja kuulla kuuluisia. Eikä meidän tule unohtaa omaa kielitämme, vaikka oma kotiseutu on menetetty. Eikä myöskään omia karjalaisia tapoja sovi unohtaa.

Me tarvitsemme oman olemassaolemisen uskon, tarvitsemme oman sukumme vaalimista sekä ajankohtaistamista ja menneiden sukupolvien kunnioittamista, jotka ovat elämän taisteluissa säilyttäneet meille nykyisille sukupolville itsenäisen ja turvallisen elämän. Me tiedämme mistä olemme lähtöisin ja kotoisin, mihin heimoryhmään kuulumme".

"Meidän kannattaa antaa arvo menneille sukupolville ja vaalia arvokkaita muistoja. Toivonkin tälle 30-vuotiskokoukselle iloista ja rakentavaa mieltä ja asiallista asioiden käsittelyä. Eläköön Karjalan kansa ja heimo ja sukukuntamme!".

Sukuneuvoksen puheenvuoron jälkeen katseltiin sukukunnan kotiseutumatkalla v. 1990 **Matti Hällin** kuvaama video. Tunteet nousivat pintaan, niin moni matkalla mukana ollut sukukunnan jäsen on jo pois- sa joustamasta. Taipaleen harjun maisemissa tanssitiin ja laulettiin 27 vuotta sitten piirissä ympärillämme kappale kauneinta Suomea.

Sukukunta sai 30-vuotiskokouksessa myös arvokkaan lahjan. **Tuula Peltonen** Jämsästä lahjoitti **Märten Matikaista** (s. 1877, k. 1948) ja hänen

Juhlakokouksessa nimettiin sukukunnan perustajajäsen Matti Matikainen sukuneuvokseksi. Myös Eila Matikainen kukitettiin kiitoksena 30 vuoden aktiivisesta toiminnasta.

vaimostaan **Helena** vanhoihin valokuviin perustuvan valokuvasuurenoksen. Näin sukukunnalla on muutokuvat jo kahden sukupolven esivanhemmista.

Lounaan jälkeen iltapäivällä oli ohjelmassa perinteinen kisailuosio, mm. Karjala-aiheinen tietokilpailu. Kuten aina, myös tällä kertaa kokous päättyi yhdessä laulettuun Karjalaisten lauluun. Seuraavan

sukukokouksen ajankohta on sunnuntai 2.9.2018 klo 10.00. Paikka on vielä avoin.

Matikaisten sukukunnan sukuneuvostoon kuuluvat tällä hetkellä Jouni Lahti Tampereelta (pj), **Seppo Hellsten** Jämsästä, **Eske Matikainen** Nurmijärveltä, **Kullervo Matikainen** Raumalta ja **Marja Hälli** Helsingistä (siht.).

MARJA HÄLLI

Kuulutko sukuuni -tapahtumassa esillä Sotien vaikutukset tavallisten ihmisten sukutarinoihin

Vantaalla lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna jo kahdeksannentoista kerran järjestetty Kuulutko sukuuni -tapahtuma kokosi jälleen reilusti yli 2000 sukututkimuksesta kiinnostunutta kävijää. Näytellessettäjillä oli tällä kertaa yli 90 osastoa. Mukana näiden joukossa oli myös Suvannon seudun sukututkimuspiiri. Siihen kuuluu Metsäpirtin, Raudun, Sakkolan, Vuokselan ja Vpl. Pyhäjärven entisten pitäjien alueilla asuneiden sukujen tutkijoita.

Tapahtuman luennossa keskityttiin sukututkimuksen tekemisen liittyneiden aiheiden lisäksi nyt, sata-vuotiaasta Suomen itsenäisyyttä juhlistavissa, kertomaan tavallisten ihmisten

sukutarinoihin vaikuttaneiden sotien seuraamuksista. Luentojen otsikkoina olivat mm. Sotilaskantakortit, Sodissa kaatuneet ja kadonneet, Kuolo- ja nälkävuodet ja Itsenäisyyssenaatin toiminta 1917-1918. Lisäksi kerrottiin mm. Sotapolku.fi -hankkeesta. Sotapolku on joukko-osaston sodan aikana kulkema reitti tapahtumineen, joka nyt on rakennettu digitaaliselle kartalle. Tämä tapahtuu siirtämällä tiedot sotapäiväkirjoista palveluun ja karttapohjaan. Näin syntyy ainutlaatuinen polku, jossa joukko ja siinä palvelleet ihmiset sidotaan aikaan, paikkaan ja tapahtumiin.

Kentälle jääneiden sotavainajien jäänteitä löytyy yhä

Lokakuun toisella viikolla Viipurista noudettiin tänä vuonna maastosta löydettyjen 44 sotavainajan pienin valkoisiin arkkuihin kätetyt jäänteet. Kentälle jääneiden suomalaisten sotilaiden jäänteiden etsinnöissä on vuonna 1992 alkanneiden etsintöjen tuloksena löydetty ja palautettu Suomeen haudattaviksi tähän mennessä noin 1300 sotavainajan jäänteet. Heistä noin 360 on tunnistettu.

Tämä kävi ilmi Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen puheenjohtajan eversti evp. **Peretti Suomen** luennosta, jonka aiheena oli Sodissa kaatuneet ja kadonneet. Tämä ja

muutamana viime vuonna ovat vainajien jäänteitä etsineet ja löytäneet ennen muuta venäläiset tutkijat. Vain kaksi tänä vuonna löydettyistä ja suomalaisten tutkijoiden löytämiä.

Jäänteet pyritään tunnistamaan Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitoksen tutkimuksissa. Vainajien tunnistamisessa on tukeutunut löytymisiin tuntolelyihin, DNA-analyysiin, oikeuslääkärien suorittamiin pituus- ja ikämäärityksiin sekä sotahistorialliseen tutkimukseen.

Tunnistettuihin haudataan kotiseutujensa sankarihautausmaihin tai suhahautoihin. Tunnistamattomat on haudattu Lappeenrantaan. Joensuun ja Kajaanin sankarihautausmaalle. Lap-

peenrantaan on haudattu kaikkiaan tähän mennessä 891 sotavainajan jäänteet, joista 77 on tunnistettuja sotavainajia.

Suomen sodissa 1939-1944 menehtyi lähes 95.000 henkeä. Heistä talvisodan uhreina jäi kentälle tai katosi 4200 sotavainajaa. Jatkosodan päättyessä kentälle jääneitä ja kadonneita oli 6000 vainajaa. Sotavangeiksi jäi 4000, joista palasi 2100, kuoli todistettavasti 760 ja jäi tuntemattomille teille noin 1000 henkilöä.

Luovutetulle alueelle on sankari- tai suhahautoihin haudattu tai poissaolevana siunattu 6800 vainajaa. Hautapaikka ei ole tiedossa noin 2500 sotavainajasta.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ylläpitää

vuosien 1939-1945 sodissa ja niiden sotavankueudessa menettynneiden, Suomen rajojen ulkopuolelle jääneiden suomalaisten sotavainajien muistoa.

Yhdistys tukee mahdollisuuksiensa mukaan myös muiden tahojen tekemää vaalimistyötä sekä kotimaassa että ulkomailla. Tavoitteena on, että omaiset saisivat tietoja sotavainajien vaiheista ja hautapaikoista sekä mahdollisuuden käydä heille pystytetyillä muistomerkeillä.

KAARINA
PÄRSSINEN

Heikki Kaasalaisen jälkipolvea koolla

Juho Kaasalaisen (Alamäe Juho Vpl. Pyhäjärven Musakanlahdesta) lapsenlapset ovat pitäneet serkustotapaamisia parin vuoden välein vuodesta 2006, jolloin kokoonnuttiin Koskenpäällä. Vuonna 2015 pidetyn tapaamisen jälkeen myös seuraava polvi halusi mukaan.

Niinpä tämänkertaiset isännät, **Juhani, Jyrki ja Jarmo Rantalainen** (Ilmi o.s. Kaasalainen pojat), päätyivätkin kutsumaan koolle laajemman joukon. Lauantaina elokuun 19. päivänä kokoonnuimme Hauhon Lautsian. Siinä oli meitä serkkuja, vanhempiemme serkkuja, puolisoita ja seuraavia sukupolvia yhteensä peräti 76 henkeä. Ja voi mitä meil olikii lustii. Sotati hoastella suut makiaks

– mone kans ihka ensimmäistä kertoa.

Kutsuttuna oli **Heikki Juhonpoika Kaasalaisen** (lampuodin poika s. 3.9.1870, k. 12.12.1948 Koskenpää) jälkipolvea siten, että läsnä oli **Juho Heikinpoika Kaasalaisen** (s. 6.7.1896 Vernitsa, k. 12.8.1969 Jämsänkoski) jälkeläisiä neljää polvea, **Amalia Karmalan** o.s. **Kaasalaisen** jälkeläisiä kahta polvea, **Maria Heikkosen** o.s. **Kaasalainen** jälkeläisiä yhtä polvea, samoin kuin **Tuomas** (s. 12.7.1907 Vernitsa, k. 23.8.1985 Ikaalinen) ja **Kaarlo** (s. 3.5.1912 Vernitsa, k. 17.10.1976 Ikaalinen) Kaasalaisen jälkeläisiä. Ikkäimpänä läsnä oli Juhon tytär **Soile Sipola** o.s. **Kaasalainen** (s. 14.5.1937 Musakanlahti), nuorin **Aino Rantalainen**

(s. 10.11.2016, Helsinki).

Heikin jälkipolvea oli koolle siis viidettä sukupolvea myöten! Etäisin tervehdys saatiin **Melina Rantalaiselta** (Jarmoon tytär) videoteitse livenä Roomasta.

Puitteet Lautsiassa olivat mainiot. Rantalaisen veljekset olivat valmistanet ohjelman huolella. Kokoon-tumisen ja ruokailun jälkeen oli valokuvaus perhe-kunnittain ja esittäytyminen sukuhaaroittain. Varsinainen ohjelma alkoi **Pirjo Jalosen** (Juhon Helli-tytären tytär) pitämällä lupsakkaalla tervetuliaispuheella. Ohjelma jatkui terveillä Vpl. Pyhäjärvi-juhlista Kannakselta, jotka esitti valokuvien kera **Mirja Alarotu** o.s. **Tenkanen** (Heikin Maria-tytären Helvi Tenkasen o.s. Heikkonen tytär). Ohjelmassa kuultiin sitten ensimmäisiä kokemuksia ja vinkkejä liittyen geneettiseen sukututkimukseen (DNA-tutkimukseen). Tähän oli perehtynyt **Sanna Johansson**, joka on Juhon **Tais-to**-pojan tytär.

Varsin fyysisellä ja konkreettisella tavalla sukua ja erityisesti erään sen jäsenen vaihteita oli tutkinut **Riina Hynninen** (kirjoittajan tytär). Em. Juho Kaasalaisen **Liisa**-puolison (o.s. **Nolo**) veli **Sulo** muutti 50-luvulla Australiaan. Hän oli muuttanut sukunimensä **Olma-koskeksi** ja hänen tiedettiin myös kuolleen Australiassa. Muutoin olivat tietomme hyvin sirpaleisia, sillä Sulon **Terttu**-tytärtä ei tavoitettu.

Riinan sinnikkään selvittelyn ansiosta saimme kuul-la tarkoin Sulon Australiaan menoajankohdan (laiman nimeä ja kuvaa myöten), asuin- ja työpaikoista sekä myös hautausmaan Sydneyssä, jonne siellä nyt asuva Riina oli vienyt kukkatervehdyksensä – isoisensa haudalle. Ohjelman päätti **Pauli Karmala** (Heikin Amalia tytären Jaakko-pojan poika), joka kertoi taustastaan ja runoistaan esittäen näytteitä runoteoksistaan.

Valmisteltua ohjelmaa oli sopivasti niin sisällöltään kuin kestoaltankin. Karjalaisuuden kyseessä ollen ns. vapaaseen sanaan ei tarvinnut kehottaa – puhumattakaan yhteislauluista. ”Kiel-kakkaroi taistettiin yle aikaa” ja kuulumisia vaihdettiin ja kukkuivatpa siellä Karjalan käkösetkin ainakin laulujen muodossa.

Hauska yksityiskohta oli jokaisen kaulaan annettut isot nimilaput, joissa oli myös pätäkä sukupuuta kertoen kunkin yhteyden ”kantaisa” Heikkiin. Ohjelma antoi monelle myös uutta tietoa mm. DNA-tutkimuksen ja Kannaksen kuulumisten osalta.

Isännille tuliaisiksi kudoitut Kiimajärven kintaat.

Lauantai-ilta jatkui päivällisellä ja vilkkaalla seurustelulla saunomisineen, uunteineen ja makkarapaistoneineen. Joitakin todisteita on siitä, että viimeiset haastelijat (Heikin kolmatta ja neljättä polvea) poistuivat yöpuulle kukan jo valmistellussa aamukonserttiin.

Pyhäaamu valkeni aurinkoisena ja kuulaana. Aami-aihuonetta lähestyessä jo äänestä kuuli, että Kaasalaisia (=purolaisia?) oli jo aamupuurolla. Ja hyvin aamiainen maistui, vaikka tuntui, että juuri oli syöty illallista ja makkaroi- gril-lin ääressä. Mutta niinhän se onkin, että ”milloka ei uo nii täynnä, jottei puolta mahu. Ja silviisi se onkii, jot meil pitää syyvää”.

Syytä olikin tankata, sillä vuorossa olivat kyykkäöt-telut. Kyykkä oli miltei jokaiselle ensikokemus. Kiitos vain Kangasalan Karjala-seuralle pelivälineiden lainasta! Parittaisista peleistä voittajat etenivät ja loppuotteluun houkutti luvassa oleva yllätyspalkinto! Ja voittaja saatiin – **Terhi Jääskeläinen** (Juhon Elsi-tytären tytär) tiimeineen pesi muut. Jaa palkinto? No se oli kilpailun ylituomarin (Juhani Rantalainen) oivallisesti valitsema – Terhi sisaruksi-neen saa kutsua koolle seuraavan serkustotapaamisen parin vuoden päästä!

Uskon, että 72 kanssani tapaamiseen osallistunutta serkkua ja sukulaista yhty-vät kiitoksiini Jussi-, Jyrki- ja Jarmo-serkuillemme tämän mainion tapahtuman järjestämisestä, joka saattoi yhteen nuorimpiakin sukupolvia. Ja muistin tueksi on vielä luvassa valokuvakirja talvi-iltoina selattavaksi kesää muistellen.

Konkreettisina kiitoksina isäntä varustettiin Karjalai-aiheisilla tarvikkeilla esiliinoja, piirakkapöytä ja serkusten (Riina ja Sini Heikin 4. polvea) kutomia Kiimajärven kintaita myöten. Musakanlahtihan sijaitsi Kiimajärven länsirannalla.

VEIJO HYNINEN
Alamäe Hellin poika

WERNITSAN VILJELYSILTÄ SORTANLAHDEN KAUPPAPAikkaan

Kyläkirja kertoo Vpl. Pyhäjärven Wernitsan, Sortanlahden, Haapalan ja Rautakorven kylähistoriaa. Tarinoiden tukena selkeät karttalehdet.

Hinta 40 euroa + postitus ja pakkaus.

Kirjan toimittanut Ikaalisten Karjalaseura
Yhteystiedot, puh. 040 734 28 65 /
sähköposti, lea.jokinen@ippnet.fi

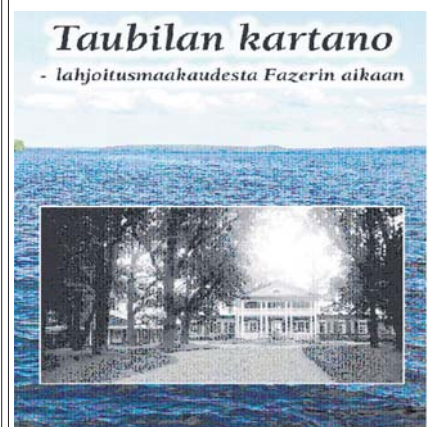
Karjalan lapsia laulavia; Soile-täti suvun vanhimpana näyttää mallia taustanaan serkukset Kaija (Kaasalainen) Silver ja Veijo Hynninen. Nuorempaa polvea Essi Hynninen, taustalla eläytty Anniina Taponen, jolle Soile on isoisotäti. Vasemmassa reunassa serkuston Aila Laiho.

Riina Hynnisen kyykänheittovuoro pyhäaamun kisassa. Taustalla osa kannustusjoukoista.

Pauli Karmala kertomassa runoistaan ja sukuyhte-ydestään salintäyteiselle yleisölle.

Muista isää 12.11. hankkimalla lahjaksi uutuuskirja!

Taubilan kartano –
lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan
176 sivus n. 150 valokuvaa koko B5
Hinta vain 30 euroa + läh. kulut.

Lisätietoa ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä
ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi> kirjapuoti.
Vpl Pyhäkylä-Seura.

Suomi
Finland
100

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit:
Karjalanneito, Pyhäjärven
kirkon alttaritaulu, Kullerot,
Valoisa polku ja Iiris. Adressi
sisältää kaksi tai useampia
sisälevyvaihtoehtoja, joista voi
valita sopivimman ja poistaa
ylimääräiset. Hinta 12 euroa
kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047
tai pirjo.kiiala@gmail.com.

Muistojen järvi -DVD:stä on otettu toinen
lisäpainos. DVD julkaistiin v. 2007. Uuteen
painokseen v. 2011 lisättiin Kaarina Pärssi-
sen kirjoittama esite. Levyä voi ostaa seuran
tilaisuuksissa tai tilata Kaisa-Liisa Korho-
selta. Hinta on 20e / kpl.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt **vaakunapaita**, jota saatavana jälleen
kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja
musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjär-
ven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi
tulleille kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle.
Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla
ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin
hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa
sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta hel-
menharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M,
L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja
XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muuta-
ma iso koko jäljellä.

Dokumenttiefokuva Muistojen järvi vuosilta
1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elo-
kuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushin-
taan 10 eur/kpl. Hanki myös kirja **Suvannon
seutu 1917-1921**, elämää ja ihmiskohtaloita: hinta
jäsenille 30 euroa, muille 40 euroa.

Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut.
Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kai-
sa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail
kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

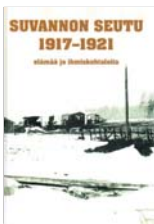
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi:

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murrenasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
Säätiön 60-
vuotishistoriikki**
136 s. Reino Äikiä, 2008.
Runsasti kuvia ja muis-
teluita säätiön alkuaikojilta
ja eri paikkakunnilla pi-
dettyistä Pyhäjärvi-juhlista
ja muista pyhäjärveläis-
ten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

**Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja
ihmiskohtaloita**
336 s.
Suvannon seudun
paikallishistorian
työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
pöytästandaari**
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
isännänviiri**
Koko 45x400 cm.
Suunnittelu Kaarle Viika,
1992. Hinta 75 euroa.

**Hintoihin lisätään
postituskulut.**

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
[pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Mistä löydän hyvät lahjat?

Tässä vihjeet: Hanki kirjapari
Kaunistu Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II.
Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut.

**Suvannon seutu 1917-1921
elämää ja ihmiskohtaloita** 335 sivua.
Hinta vain 40 euroa + läh. kulut.

Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä
ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhaajarvi.fi> kirjapuoli.

TAPAHTUMAKALENTERI

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon marraskuun
kokous pidetään torstaina 2.11.2017 Ravintola Wanhas-
sa Herrassa osoitteessa Laaksokatu 17, Lahti. Aloitetaan
klo 13. Tervetuloa!

Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerhon marras-
kuun tarinatuokio on maanantaina 6.11.2017 klo 12.00
Koulukatu 12, Tampere. Tervetuloa! Tiedoksi saate-
taan myös, että kerhon pikkujoulu vietetään lauantaina
joulukuun 9. päivänä klo 15 Ravintola Frans Emilissä, F.
E. Sillanpään katu 2, 33230 Tampere. Pikkujoulusta
tarkemmat tiedot ovat marraskuun lehdessä.

Syksyn pitäjäsittelyt Karjala-talolla: 9.11. Päljär-
vi ja Sakkola.

**Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n sääntömääräinen syysko-
kous** su 19.11. klo 14 Sortavala-salissa. Karjalatalon
osoite: Käpylänkuja 1, Helsinki. Tervetuloa!

Karjalaiset pitäjä- ja sukumarkkinat Karjala-talolla
Helsingissä 18.11. Klo 14. elokuvaesitys Rakkaus ja
sota, kertoo sanoittaja, runoilija Helena Eevan elämästä.
Lisätiedot www.karjalanliitto.fi

Vanhoja Vpl. Pyhäjärvi-lehtiä voit katsella netistä
kotisivuiltamme.

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?
Ilmoita muutos toimitukseen tai
verkkosivujemme lomakkeella.

HUOM!
Osoite ei vaihdu
vain postiin ilmoittamalla.

Kotisivut osoitteessa:
[www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

Seuraava Pyhäjärvi-lehti
ilmestyy marraskuussa 2017.
Aineistot toimitukseen viimeistään
pe 10.11. mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: [www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsäntie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
[marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi](mailto:marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi)

Toimitusneuvosto:
Tarja Kopalainen, Pertti
Hakanen, Mauri Hauhia,
Kirsti Naskali, Esko Pu-
lakka, Markku Pärssinen ja
Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus
lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

**Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:**
Toimitus, päätoimittaja
Korpimetsäntie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies**
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Lehden vuosikerran tilaushinta 35 euroa
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%